

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4226 ve 4437 sayılı kanunlara ek kanun lâyihası ve İktisat, Ticaret, Adliye, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/225)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 104 6/886

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, sayılı kanunlara ek olarak Maliye Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 21/3/1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler lâyihası

Fevkalâde zamanın icaplarıyla artan ve artmakta devam eden Devlet masrafları bu yıl da kazanç vergisiyle vasıtalı vergilerimizden nakliyat ve sinema resimlerine bazı zamlar icrasını zaruri kılmış bulunmaktadır.

Merbut kanun projesinde arz ve teklif edilen hükümlerin ve aşağıda yazılı hususatin tetkikinden da anlaşılacağı veçhile yapılan zamlarda zaruretlerin ölçüsüyle mukayyet kalmış, bu mevzuda ifrat ve mubalâğaya gidilmediği gibi yeni zamların, mükelleflerin tediyeye kabiliyetleriyle mütenasip olmasına ve kolayca anlaşılıp tatbik edilmesine bilhassa itina edilmiştir.

Kazanç vergisi:

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla 3828, 4040 ve 4437 sayılı kanunlarla bir kısım vergiler meyanında kazanç vergisi mükelleflerinin vergilerine de fevkalâde zamlar ilâve olunmuştu. Ötedenberi yapılan tetkikler kazanç vergisi külfetinin beyannameli mükelleflere nazaran gayri safi irat karinesine tabi olan mükelleflerde daha az olduğunu ve icrayı ticaret edilen mahallin bina vergisine matrah olan gayri safi iratlarının o mükelleflerin kazançları için hakikî bir karine teşkil etmediğini ve vergilere % 50 şeklinde muayyen nispetler dahilinde yapılan zamlarla bu adaletsizliklerin telâfi edilemediğini göstermiştir.

Gerçi 4437 sayılı kanunda bu kısım mükelleflere zam yapılırken nüfus ve vergi karinelerine göre cetvelde yazılı miktarlarda zam yapılmak istenilmiş ise de bu zamlar iş nevelerine göre olmayıp mükelleflerin dâhil olduğu nispet gruplarına göre yapıldığı için aynı nispet grupuna dâhil olup da yaptığı iş ve temin ettiği kazanç itibarıyla farklı zamma tabi tutulması gereken mükellefleri tefrika imkân bulunamamış ve aynı nispet grubu içindeki mükelleflere tahmil edilen fedakârlık yükünde kısmen bir tevazün ve adalet tesisi ve kısmen de 1944 senesi fevkalâde masraflarının arzettiği yükselişleri de karşılamak gayesiyle nispet gruplarıyla mukayyet olmaksızın doğrudan doğruya istigal nevine yeni bir zam yapılması düşünülmüştür.

Gerçi hazırlanmakta olan yeni Kazanç vergisi kanunu lâyihasında bu mevzular üzerinde durulmakta ve teklifte gözetilmesi lâzımgelen adalet ve umumiyet prensibi en iyi surette tatbik edecek hükümler derpiş edilmekte ise de bir taraftan fevkalâde masrafları müstacelen karşılamak mecburiyetinde kaldığımız 1944 senesi için yeni zam derpiş ederken bu zamanda çok kazandığı halde diğer mükelleflere nispeten az vergi veren bir kısım mükelleflerin vaziyetinin de gözönünde bulundurulması ve zamların bu kısım mükelleflere tatbik edilmesi muvafık olacağı düşünülmüştür.

Vergilerine bu lâyiha ile zam yapılması teklif edilen mahdut bir kısım mükellefler; kazançlarına nazaran pek cüzi ve nispetsiz derecede vergi verdikleri cihetle yeni zammın kazançlarına az çok bir karine teşkil etmesi lâzımgelen ikametgâh bedeli icarları üzerinden hesaplanması daha uygun olacağı mütalâa edilerek lâyihaya ona göre hükümler konulmuştur.

Başka bir kısım beyanname esasına göre vergiye tâbi olan mükelleflerin aynı zamanda taahhüt işi yaptıkları takdirde taahhüt bedellerinin tesviyesi sırasında kazanç, buhran ve zamlar birlikte bu bedellerin % 3,3 nispetinde kesilen taahhüt vergilerini bir taraftan taahhüt ettikleri işin mahiyet bedeline ilâve ederek müşterek olan Devlet daire ve müesseselerine devrettikleri halde diğer taraftan bu kısım vergileri senelik beyannameye müstenit kazanç vergilerinden tenzil ve mahsup etmekte oldukları ve bu suretle yapılan tenzilin mukaddema ödenen bir verginin mahsubundan ziyade bu gibi müteahhit müessese ve eşhasa açıktan bir kâr temin etmekte olduğu görüldüğünden bu nevi tenzil ve mahsup muamelesinin yapılmasını önlemek ve bu suretle de bir miktar fazla hâsılat temin etmek mülâhazasıyla lâyihaya bir madde ilâve edilmiştir.

Nakliyat resminde :

Bir taraftan nakliye ücretlerini ve diğer taraftan nakliyat resminin arttırılmasıyla yolculuğu büsbütün ağır ve külfetli bir hale getirmemek endişesiyle esasen nakliye ücretleri tezyit edilmiş ve yeniden tezyidi tasavvurunda bulunulmuş birinci ve ikinci mevki yolcuları bu defaki zamdan harir tutularak evvelce üçüncü mevki yolcularından bilet bedelinin % 5 şî nisbetinde alınmakta olan zam miktarı % on beşe iblâğ edilmiştir.

Bu suretle üçüncü mevki yolcularının ödeme kabiliyetlerinin arttığı da nazarı itibara alınarak, yolculara ağır bir külfet tahmil etmeden hem varidat temin etmek ve hem de büsbütün artan nakliyat hacminin sebepsiz yolculuklarla daha fazla kabarmasına mâni olmak imkânının temin edilebileceği mülâhaza olunmuştur.

Sinema resminde tiyatro ve konserler hariç olmak üzere 3702 numaralı kanun mucibince sinema duhuliye biletleri üzerinden alınan resme 4040 ve 4226 numaralı kanunlarla yapılmış olan zam miktarı yüzde kırkdan yüzde elli beşe iblâğ edilmiştir. Asıl resim yüzde on olduğuna göre asker ailelerine yardım zammı ile birlikte bilet bedelinin yüzde yetmiş beşine baliğ olan rüsum ve zamaiminin sinemalara gösterilen geniş mikyastaki rağbet muvacehesinde büyük bir külfet teşkil etmeyeceği ve duhuliye ücretlerini pek ziyade arttırmıyacağı aşikârdır.

Bilfarz Ankara'da halen 66 kuruş olan birinci mevki balkon duhuliye biletinin 44 kuruşu sinema sahibine ait bulunmakta, yüzde on aslî resim, yüzde on asker ailelerine yardım zammı ve yüzde otuz fevkalâde zamlar birlikte %50 ye baliğ bulunan rüsum mukabilinde müşteriden ilâveten 22 kuruş alınmaktadır.

Bu kanunla derpiş edilen zammın da ilâvesiyle resim miktarı (asker ailelerine yardım zammı dahil) yüzde yetmiş beşe iblâğ edildiği takdirde müesseseye kalan 44 kuruş değişmeyecek, buna mukabil resim miktarı 33 kuruşa baliğ olarak müşteriden 66 kuruş yerine 77 kuruş tahsil edilmiş bulunacaktır.

Görülmektedir ki yapılan zammın, sinemacılara ait bulunan duhuliye ücretlerine hiç bir tesir ve şumulü bulunmamakta ve aslî resimle zamların matrahı bilet bedeli olduğu için yüzde yetmiş beş olan zam miktarı hakikatte yüzde kırk dört bir mükellefiyet tesis etmektedir.

T. B. M. M.
İktisat Encümeni
Esas No. 1/225
Karar No. 18

12. IV. 1944

Yüksek Reisliğe

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 sayılı kanunlara ek olarak Maliye Vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 21. III. 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılarak Başvekâletin 6/886 sayılı tezkeresiyle gönderilen ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâiyhası Maliye Vekilinin huzuriyle müzakere ve tetkik olundu.

Mucip sebepler lâiyhasının tetkikinden ve verilen izahattan hâsıl olan kanaat şudur ki: Kanun lâiyhası sınırlarımızı çevreleyen harp faciası yüzünden yurdumuz içinde alınması zaruri bulunan tedbirlerin istilzam ettiği büyük masraf külfetini karşılarken tahassül eden bir açığı kapamağa imkân bulmak mülâhazasıyla Büyük Meclise sunulmuştur. Her yeni vergi zammı gibi bu zammın da yaratacağı menfi inikâsın bütün vatandaşlara sari olacağı ve ileri bir hadde yükselmiş bulunan hayat pahalılığını tahrike bir âmil katılacağı mülâhazalarıyla lâiyhanın kabul edilmemesi ve bütçe açığının tasarruflarla karşılanması yolundaki mütalâalar uzun incelemelere mevzu teşkil etti.

Yeni vergilerin iş hayatında çok mühim bir unsur olan istikrarı ihlâl etmek hususunda arz ettikleri mahzurların küçümsenmesi caiz olmakla ve tasarrufla âzami derecede itina olunması hususundaki hassasiyeti hiç eksiltmemekle beraber iktidarımız ve ihtiyacımız dâhilinde olmayan hadiselerin sevk ve tesiriyle içtinabına imkân kalmayan büyük sarfiyatın yükünü, yurddaşlar arasında âdil bir ölçü ile tevzi ve taksim ederek karşılamak yolunun en fazla selâmet vadeden bir yol olduğu neticesine varıldı.

Mevcut Kazanç Vergisi Kanununun teklif adaletini temine salih olmayan bünyesine eklenecek kanunlarla, vergi külfetinin vatandaşlar arasında erişilen nimetle mütenasip olarak dağıtılmasına imkân bulunmadığı tamamen açık bir hakikat haline gelmiş olduğundan bu mevzuda mükelleflerin nispletsizlikten mütevellit haklı

şikâyetlerini önleyecek esaslı islâhatı cami yeni bir kanun projesinin biranevvel getirilmesi temennisiyle; münhasıran, mevcut bir zaruretin tesiri altında sunulduğuna kanaat getirilen lâiyhanın heyeti umumiyesi tasvip olundu ve maddelerin müzakeresine geçildi.

Madde 1. — Bu madde hükmü içine giren mükellefler için derpiş olunan zam; müstecir bulunmaları halinde ikamet ettikleri yerlerin bir senelik kira bedelleri, sahip oldukları binalarda ikamet ettikleri takdirde bu binaların gayrisâfi iratları nispetinde bir zamdır.

Gayrisâfi irat karinesine istinat eden mükellefiyet tarzı; iş erbabı arasında vergi külfetinin kazançla mütenasip olarak inkisamını temin etmemesi bakımından, ticaret ahlâkı ve vatandaşlık vazifelerinin sureti ifası üzerinde menfi tesirleri çok derin olan bir sistemdir. Mükellefin tediyeye kabiliyetini tâyin ve tesbitte bir tek karineye bağlı bulunmak alekser hakikatten uzak kalmak neticesini doğurmaktadır. Gerek karinenin zaafi, gerek mükelleflerin nispet gurupları itibariyle tabi tutuldukları tasnif dolayısıyla esasen teklif isabetini temine kâfi bulunmayan mevcut sistem, fevkalâde vaziyetin iş ve kazanç hayatında husule getirdiği değişiklikler sebebiyle büsbütün istinada salih olmayacak bir hale gelmiştir. Bunun içindir ki 4437 numaralı kanunla zam yapılırken, zamma müstenid olan nüfus ve vergi karinelelerinin bu defaki zam teklifine mesned ittihaz edilmiş olması, bunun yerine mükellefin yaşayış tarzında bir ölçü olarak alınabilecek olan ikamet-yâh karinesinin tercih edilmiş bulunması daha fazla isabetli bir hareket olarak vasıflandırılmağa müsaittir. Aynı zamanda mükelleflerin nispet gurularıyla mukayyet kalınmayarak iş nevivlerine ve kazanç imkânlarına göre mütalâa edilmeleri uygun görülmüştür. Ancak bu tertipte dahi bütün yurddaki mükellefler üzerinde aynı ölçüyü hâkim kılmaktan doğabilecek haksızlıkları hafifletmeğe mâtuf bir mülâhaza ile mükelleflerin mütemekkin oldukları şehir veya kasabaların nüfus sayıları, çalıştırdıkları

işçi sayısı, ticarethanelerin gayrisâfi iradı, iştigallerinin esas vasıfları gibi karinelere yer vererek ve bazı düzeltmeler yaparak (1) numaralı cetvel encümenimizce yeniden tanzim olunmuştur. Bu arada cetvevlde (B) gurubundan (Balık avlamağa ait malzeme satanlar) ile (C) gurubundan (Çulhalar iştigallerinin mahiyeti itibariyle bu zamma mütehammil kâr temin edenler arsında mütalâa olunmadıkları için çıkarılmışlardır.

(G) gurubuna dâhil (gazete imtiyaz sahipleri) ile (K) gurubunda bulunan (kitapçılar, kitap nasırları) irfan hayatına olan hizmetleri göz önünde tutularak vergi zammına tabi kılmacaklar arasında bırakılmamışlardır.

(E) gurubuna dâhil (eczane işletenler) umumî sağlığa olan hizmetleri ile beraber esasen % 60 nisbet gurubu içinde yüksek bir vergiye tabi bulduklarından ve eczahanelerin kâr hadleri sıkı bir kontrol altında tutulduğundan cedvelden hariç kalmaları münasip görülmüştür.

(B) gurubunda (benzin ve gaz) satanlar ; benzin ve gaz satışlarının fevkalâde mahdud bir hale gelmiş ve resmî kanallarla tevziye tabi tutulmuş bulduğundan cedvel dışında bırakılmıştır.

(D) gurubundaki (dikiş makinaları satanlar) ın cedvele sokulması doğru görülmemiştir. Çünkü bu mevzudaki ticaret harp yıllarının tesiriyle tamamen durgun hale gelmiştir.

(C) gurubundaki (çizmeciler) çıkarılmış ve (K) gurubundaki (kunduracılar) a ilâve olunmuştur.

(D) gurubundaki (dokuma imalâthaneleri) (I) gurubundaki imalâthaneler içinde tabiaten dâhil bulunması hasebiyle buradan çıkarılmıştır. Bu guruba (nufusu yüz binden fazla olan şehirlerde çalışanlar) kaydile dökmeçiler ilâve olunmuştur.

Aynı guruptaki (dericiler) ile ham dericilerin maksud olduğu verilen izahattan anlaşılması hasebiyle buradan çıkarılmış ve (H) gurubunana naklolunmuştur.

(S) gurubundaki (simsarlar) dan maksadın emlak simsarları olduğu anlaşıldığından (E) gurubuna (emlak simsarları) olarak ve nüfus kaydile mahdud bulunarak ilâve olunmuştur.

(F) gurubundan (fındık ticareti) yapanlar ile (I) gurubundan (incir ticareti) yapanlar,

(P) gurubundan (pamuk ticareti yapanlar), (T) gurubundan (tıftık tacirleri), (Ü) gurubundan (üzüm tacirleri), (Y) gurubundan (yapağı ve yün satanlar) çıkarılmıştır.

Çünkü bu mevzularda ticaretle iştiğal eden toptancılar ile münhasıran kuru meyvecilik yapanlar ve komisyoncular kendi guruplarında zamma tabidir.

İhracatçılar ile büyük şehirlerdeki komisyoncular iştiğal neveleri itibariyle beyanname li guruba dâhil bulunuyorlar.

Bunlar haricinde bahsî geçen maddelerin ticaretini yapanlar küçük mutavassıtlardır ki onlarında zam mevzuu içinde mütalâa edilmele ri gayri muvafık, aynı zamanda geniş ihtilâtlara yol açmak gibi bir mahzuru da dai görülmüştür.

(I) gurubunda (içkili lokanta, büfe işletenler) e (meyhaneler) ilâve olunmuştur. İstisna olmadıkça kanunun umumiyet ifade etmesi tabii bulduğundan (imalâthaneler) hizasındaki (bilûmum) kelimesi tay olunmuştur.

(K) gurubuna (F) gurubundan çıkarılan (kasket yapan ve satanlar) nüfus kaydile tahdid edilerek ilâve olunmuştur.

(K) gurubunda (Kazımaller) dan sonra yazılı olan (Madrabazlar) ın ticari hüviyetleri ve kazanç hadleri zamma tabi tutulacaklar arasında mütalâalarını muhik gösteremediğinden bu kelime tayyolunmuştur.

(K) gurubunda (Kazmir, çuha, her nevi kumaş ticareti yapanlar) yerine teklif adaletine uygunluk bakımından (Kazmir, çuha, her nevi kumaş ve dokuma, yazma ticareti yapanlar) yazılması zaruri görülmüştür.

Aynı gurupda (Konserveçiler) yazılı ise de bunların büyükleri beyannameye tabi bulduğuna küçükler ise henüz himaye ve teşvike ihtiyaç devrini aşamamış olmalarına binaen tayyolunmuştur.

(L) gurubunda (Lâstik ticareti) yapanlar ile lâstik ayakkabı ve emsali ticareti yapanların hedef tutulduğu vekâlet mümessilince verilen izahattan anlaşılmasına binaen vuzuh temini maksadiyle düzeltme yapılmıştır.

(M) gurubunda (Müstahsillerden veya ikinci ellerden mal alıp ihracatçılara satanlar) ifadesiyle gerçekleştirilen iş erbabı arasında toptancılar kadar küçük mutavassıtlar ve perakendeciler de dâhil sayılabilirler.

Halbuki topdancılar ayrı bir gurup içinde sayılmakta ve zamma tabi bulunmaktadır. Küçük mutavassıtlar ise zamma mütehammil sayılan gruplar arasında mütalâa edilmeğe müsait vaziyete sahip değildirler. Bu itibarla tayyı uygun görülmüştür.

(P) grubunda (Pastırma ticareti yapanlar) ın (Pastırma ve sucuk ticareti yapanlar) olarak yazılması pastırma ve sucuk tüccarlarının aynı teklife tabi olmalarını temin bakımından zaruri görülmüştür.

Bu guruba pastahane işletenlerin ilâvesi; bu zam münasebetiyle de; aynı veya birbirine yakın mahiyeti haiz iş sahipleri arasında külfet kabulü bakımından cari olması lâzımgelen umumiyet mülâhazasına uygun görülmüştür.

(T) Gurubunda (Toptancılar) dan sonraki (Her nevi) ilâvesiyle yapılması matlup olan tamim keyfiyeti lüzumsuz telâkki edilmiş ve istisna zikredilmedikçe umumiyet esasta mevcut bulunmuş olacağından tayedilmiştir.

Bu maddenin (A) fıkrası (1) numaralı cetvelde yapılan çıkarmalar, tashihler ve ilâvelerle mukayyet olmak üzere kabul olunmuştur.

(B) Fıkrasının şumulü içine giren mükelleflerin bir numaralı cetvelde yazılı gruplar hüdudu dâhilinde mütalâa edildiği verilen izahattan anlaşılmasına binaen tatbikatta vüzuhsuzluğa ve yanlışlığa mahal bırakmamak üzere bu fıkranın başlangıcında (bir numaralı cetvelde yazılı iş nevilerine dâhil olup da) ibaresi ilâve olunmuştur.

Maddenin diğer kısımları aynen kabul olunmuştur.

Madde 2. — Kollektif, hususi ve adi şirketlerde ortakların ikamet yeri kira bedellerinin ve ya gayrisafi iratlarının yekûnunu matrah ittihez etmek hususunda (A) bendinin tazammun ettiği teklif adalet esasına uygun görülmemiştir. Bu takdirde şirket halinde idare edilmeyen bir ticarethane mükellefiyet bakımından daha müsait bir vaziyette bulunacaktır. Şirket halinde faaliyet, fazla mükellefiyeti calip olacaktır. Böyle bir neticeye düşmemek için fıkrada değişiklik yapılması ve ortakların ikamet yerleri içinde kira bedeli veya gayrisafi iradı en yüksek olanın matrah tutulması zaruri görülmüştür.

(Ç) bendi hükmü ile iki nevi mükellefiyet ihdasına gidilmekte olması mahzuruna zamimeten, sıhhi bir sebeple sayfiyeye gitmek ıztıra-

rında bulunanların ve muayyen bir mevsimde iş zaruretlerinin de sevkile bağ ve bahçelerine giderek oralarda ikamet itiyadında olanların mükellefiyetlerini şiddetlendirmek gibi hiç arzu edilmeyen neticelere yol açılmış olacağından bu bend tayolunmuştur. Bu suretle Hükümet teklifinde ki (D) bendi Encümenimizce (Ç) bendi olarak yazılmıştır.

Mükelleflerin ikamet ettiği binada geçimleri kanunen veya hükmen mükellefe terettüp etmeyen ve müstakil bir aile teşkil eyleyen kimselerde mukim oldukları takdirde kira bedelinden veya gayrisafi irattan aile itibariyle ve müsavi surette ayrılacak miktarın matrah ittihezını temin maksadiyle (D) bendi ve muvakkat sebeplerle ticaret mahallinden gayri bir şehirde veya kasabada ikamet edenlerin ticaret mahallinde meskenleri varsa o meskenin gayrisafi iradının matrah olarak alınmasını sağlayan (E) bendi encümenimizce ilâve olunmuştur.

Maddenin son iki fıkrası; encümenimizce ilâve olunan (D) fıkrasının mevcudiyetine ve cetvelin yeniden tanziminde nüfus ve gayrisâfi irad karnelerinin kabul edilmiş bulunmasına nazaran düzenlenmiştir.

Madde 3. — Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 4. — Bu maddenin ikinci fıkrası hükümüne göre beyannamelerini vaktinde vermeyen mükelleflere derpiş olunan fevkalâde zam vergilerinin bir kat ve tekerrüründe dört kat zamlarla tarholunması ağır görülmüş ve ilk defaki zammın (% 50) tekerrürü halinde bir kat olması maksadı temine kâfi sayılmıştır.

Maddenin son fıkrası sonunda (Para cezası almır) yerine (Para cezası hükmolunur.) yazılmıştır.

Madde 5, 6. — Hükümet teklifi aynen kabul olunmuştur.

Madde 7. — Bu madde Münakalât Vekâleti mümessili de hazır bulunduğu halde tetkik olundu.

Verilen izahattan anlaşıldığına göre harp başladığındanberi Devlet Demiryollarınca tarifelere yapılan zam yekûnu (% 65) e balığ olunmuştur.

15 nisan 1944 de başlamak üzere yapılan zam % 15 dir.

Bu zammın tatbik mevkiine konmasını takip eden bir zamanda meriyete girecek olan ve tetkik

mevzuu bulunan kanun lâyihası ile derpiş olunan nakliyat vergisi zammı da % 5 dir. Aynı mevzuda ve dar bir zaman içinde zamların birbirine eklenmesinden haklı bir sıkıntının husule geleceği gözönünde tutularak bu maddenin kabul edilmesi tercih olunmuştur.

Madde 8. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiş ve bundan evvelki maddenin kabul edilmemiş olması hasebiyle yedinci madde olarak yazılmıştır.

Muvakkat madde 1. — Aynen kabul olunmuştur.

Muvakkat madde 2. — Kanun hükmünün neşri tarihinden muteber olması esasına sadık kalmak mülâhazasıyla tayyolunmuştur.

Madde 9. — Aynen kabul olunmuştur. Ve sekizinci madde olarak yazılmıştır.

Madde 10. — Yedinci maddenin tayyı hasebiyle zaruri bulunan düzeltme yapılmıştır.

Madde 11. — Aynen kabul olunmuştur.

Havalesi veçhile alâkalı encümenlere tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisat En. Reisi	M. M.	Kâtip
Trabzon	Çankırı	İçel
R. Karadeniz	A. İnan	Ş. Tugay
Ankara	Balıkesir	Elâzığ
H. O. Beketa	M. Akpınar	H. Kışioğlu

İçel

Dr. M. Berker

Verilen izahata göre yetmiş bin mükellefi alâkadar edeceği anlaşılan bu vergi zamları hayat pahalılığı üzerinde yeniden artışlara sebep olacağı için şimdilik tehirine ve bütçedeki açığın tasarruf yoluyla kapatılmasına taraf tarım.

Eşya fiyatlarını tesbit ederek sıkı bir muvakkat altına almadan her ne şekilde olursa olsun vergi zamları mutlaka piyasada müstehlik aleyhine zararlı in'ikâslar yapacaktır.

Vekâletçe mükellefiyet, tahakkuk ve tahsil usullerini islâh maksadiyle hazırlanarak yakında Meclisimize getirileceği Maliye Vekilimiz tarafından Encümenimize bildirilen yeni kazanç lâyihasının müzakeresinden evvel bu lâyihanın kabul edilmemesini arz ve teklif ederim.

İstanbul	Kırşehir	Konya
G. B. Göker	F. Çobanoğlu	H. Dikmen
Niğde	Ordu	
Dr. R. F. Talay	Ş. Akyazı	
Zonguldak	Zonguldak	
H. Karabacak	Ş. Tansan	

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No. 1/225
Karar No. 14

14. IV. 1944

Yüksek Reisliğe

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 sayılı kanunlara ek olarak Maliye Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 21/III/1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılarak Başvekâletin 6/886 sayılı tezeresiyle gönderilen, İktisat Encümeninin mazbatasıyla birlikte 12/IV/1944 tarihinde Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Maliye Vekilinin huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Mucip sebepler lâyihasının tetkikinden ve

verilen izahetten, fevkalâde vaziyetin istilzam ettirdiği büyük masrafları karşılamak için zaruri görülen bu zamlarla mükelleflerin ödeme kabiliyetlerine daha uygun bir karine şekline gidilmekte olduğu anlaşılmıştır.

Mükelleflerin meslek ve kazanç gruplarına göre tetkikleri bitmiş olduğu ve daha adilâne ve mükellefin hakikî kazanma daha uygun yeni bir kazanç vergisi lâyihasının bu devreye yetiştirileceği de verilen mütemmim malûmatan anlaşılmıştır.

Bayannameye tâbi mükelleflere yapılan zam-

larla bazı kategoriler % 13 e kadar vergi vermekte oldukları halde mümasil vaziyetteki iradı gayri sâfi üzerinden vergi verenlerin bunun ancak üçte biri kadar vermekte oldukları nazara alınca, iradı gayri sâfi karinesine istinat eden şeklin bazı taadilâta tâbi tutulması zarureti açıkça belirir. Vatandaşın kazancı ile mütenasip vergi vermesine hayat pahalılığı mevzuu ile karıştırmamanın doğru olamayacağı aşikârdır. Bu gibi tashih ve hakikata intibakları umumiyetle vergi in'ikâsları hududunu geçemeyeceği gibi, kanunun açık bıraktığı deliklerden istifade ederek büyük vergi farkları yaratan şekilleri önlediği takdirde piyasalarda bir istikrar âmili olur. Meselâ: İki bin liradan fazla iradı gayrisafi bir ticarethane beyannameye tabi olması lâzım iken muhtelif (Rayon) larını ayrı ayrı şahıslara kiraya vererek iki bin lira haddini inkısama uğratmak gibi metodlar son senelerde en büyük ticarethanelerin başvurmuş olduğu bir vergi hilesi olmuştur. Elimizdeki lâ-y. bu tarzdaki müstecirleri de şahsan zamma tabi tutmuş bulunmaktadır.

Umumiyetle İktisat Encümeninin tadilatını kabul eden Encümenimiz, birinci maddeye bağlı cetveldeki zamma tâbi tutulacak bağırısaçılardan 100 bin nüfustan yukarı şehirlerdekine hasrını muvafık bulmamıştır. Çünkü, bu ticaretin esası muhitten merkeze doğru ve bilhassa ordu birliklerinin civarında kesilen büyük miktarda hayvanlara isnat etmektedir. Ordu birlikleri ise çok dağılmıştır. İşte asıl para kazanan da bağırısaç temizleyicileri değil, bu temizleyicilerden alıp satanlardır. Binaenaleyh Encümenimiz nüfus haddi kaydını kaldırmış ve mükellefi

(Temizleyiciler hariç) bağırısaç taciri olarak vasıflandırmış.

Birinci maddenin 3 ncü bendindeki (İkamet ettikleri yerler) tâbiri (Kanuni ikametgâhları) şeklinde tasrih edilmiştir. Üçüncü madde ile istenilen malûmatı bir beyanname ile bildirmekle mükellef bulduklarına göre ve dördüncü maddede de ağır ceza müeyyidesi bulunduğu göre, hüsnüniyet sahibi mükellefleri korumak için Maliye Vekâletince bu zamlara tâbi tutulan kategorileri mahallen ilânı faydalı ve lüzumlu görülmüştür. Bu suretle üçüncü maddenin birinci fıkrasına (Her sene birinci kânun ayı başında bu kanuna göre zamma tâbi tutulan mükellef grupları mahallen ilân olunur.) Cümlesi ilâve edilmiştir.

Muvakkat birinci maddedeki (Kanunun neşrini takibeden günden itibaren) tabiri yerine memleketin muhtelif köşelerindeki vaziyet düşünülerek (Bu kanunla zamma tâbi tutulan mükellefler gruplarının mahallen ilânından itibaren) tabiri ikame olunmuştur.

Havalesi veçhile alâkalı encümene havale edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ti. En. Rs. N.	Bu kanunun	Bu kanunun
M. M.	M. M.	Kâtip
Manisa	Ankara	Zonguldak
H. Sarhan	A. Çubukcu	A. Gürel
Amasya	Diyarbakır	Erzincan
E. Uras	K. Şedele	F. Halfegül
Kastamonu	Kırklareli	Kütahya
H. Çoruk	Ş. Ödül	S. Kutman
Ordu	Trabzon	Yozgad
M. Yarımbyık	L. Yavuz	Z. Arkant

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 1/225
Karar No. 35

21 . IV . 1944

Yüksek Reisliğe

Fevklâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4226 ve 4437 sayılı kanunlara ek kanun lâyihası ve bu babdaki İktisat ve Ticaret Encümeni tadilleri

Maliye Vekili huzuriyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Encümenimizce cereyan eden müzakere neticesinde: Birinci, ikinci ve üçüncü maddeler Tica-

ret Encümenince tanzim olunan şekilde kabul olunmuştur.

Lâyihanın dördüncü maddesinin son fıkrasında mükelleflerden istenen beyannamenin Maliyece kontrolü için mal sahipleri ile noterlerden istenecek olan malûmatı vermekten imtina edenler veya eksik veya yanlış verene 200 liradan 500 liraya kadar cezayı nakdî verilmesi hakkındaki hüküm üzerinde yapılan tetkik aşğıdaki hususları tebarüz ettirmiştir:

A) Noterler kendi kanunî hükümlerine göre, kendisiyle muamelede bulunanlara ait evrakı ancak hâkimin müsaadesiyle verebileceklerinden bu kaidenin bozulması doğru görülmiyerek buna dair olan kayıt çıkarılmıştır.

B) Mal sahiplerinin istenilen malûmatı vermek hususundaki mecburiyetleri muhafaza edilmekle beraber bunun umumî müeyyide olan Ceza kanununun 526 ncı maddesi temini altına bira-

kılması daha uygun olarak mülâhaza olunmuştur. Kanunun dördüncü maddesinin son fıkrası bu noktalar gözönüne alınarak yeniden kaleme alınmıştır.

Kanunun diğer maddeleri Ticaret Encümeninin kabul ettiği şekillerde kabul olunmakla Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. R.	B. M. M.	Kâtip
Çorum	Bingöl	Manisa
M. Çağıl	F. F. Düşünsel	F. Uslu
Balikesir	Denizli	Denizli
O. Niyazi Burcu	H. Günver	N. Küçük
Erzincan	Hatay	Kastamonu
A. Fırat	B. S. Kunt	Abidin Bınkaya
Kastamonu	Kayseri	Kocaeli
Dr. F. Ecevit	R. Özsoy	S. Artel
Konya	Rize	Zoguldak
H. Karagülle	Dr. S. A. Dilemre	Ş. Devrin

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 1/225

Karar No. 37

9 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4226 ve 4437 sayılı kanunlara ek olarak hazırlanan kanun lâyihası ile İktisat, Ticaret ve Adliye Encümenleri mazbataları Maliye Vekilinin de huzurıyla tetkik ve müzakere olundu:

Lâyiha kazanç vergisiyle sinema ve nakliyat resimlerine zamlar yapılmasını derpiş etmektedir.

Kazanç vergisinde yapılacak zam:

Kazanç vergisi mükelleflerinden karine usulüne tabi bulunanların büyük bir kısmının hakikî kazançlarına ve beyannameye tabi mükelleflere nispetle çok vergi vermekte oldukları, kabul edilen karine usulünün hakikî kazancı göstermeğe kâfi olmamasının buna sebep teşkil ettiği ve kazanç vergisine zamlar yapılmasına dair olan muhtelif kanunlarda ise karine usulüne tabi mükelleflerin yaptıkları iş ve temin ettikleri kazançlar itibarıyla farklı zamlara tabi tutulmalarının nazara alınmamış olduğu; binaenaleyh

aynı vergiye tabi muhtelif grupları arasındaki teklif bakımından bu farklı durumu kısmen olsun bertaraf etmek ve fevkalâde ahval dolayısıyla Hazinesinin katlanmakta bulunduğu büyük masraflara medar olmak üzere, hakikî kazançlarına nazaran az vergi vermekte olan mükelleflerin, iştigal neveleri gözönünde tutularak ve mevcut karineye bir yeni karine daha ilâve olunmak suretiyle, vergilerine zam yapılmak düşünüldüğü, Hükümetin mucip sebepler lâyihasının mütalâasından ve Encümenimize verilen izahlardan anlaşılmaktadır.

Hayat pahalılığını önleyecek tedbirlerin araştırılmasına ve tatbika konulmasına büyük bir dikkat ve gayret sarfolunduğu bir sırada bazı vergilere yeniden zamlar yapmanın hayat pahalılığına menfi tesir yapacak bir hareket teşkil edip etmiyeceği bahsi, lâyihanın müzakeresinde, Encümenimizin hassasiyetle üzerinde durduğu mesele olmuştur.

Filhakika vergilere yapılan zamların, umumiyetle yalnız bu zamlarla mükellef tutulanların üzerinde kalmıyarak tesirlerinin inikâs yoluyla bir çok vatandaş zümrelerine dağılacakını ve binnetice miktarlarına göre hayat pahalılığına az çok müessir olacağını kabul etmek gerektir; ancak bu lâyiha ile vergilerine zam yapılması düşünülen kazanç vergisi mükelleflerinin, Hükümetin mucip sebepler lâyihasında izah olunduğu gibi, gerek hakikî kazanzlarına, gerekse beyannameye tâbi mükelleflere nispeten çok az vergi vermekte olmaları itibariyle, yapılacak bu zammın inikâsının az olacağı; buna mukabil ise Hazineye müstağni kalınılmayacak bir varidat getireceği ve mükellefler arasında da teklif adaletini kısmen olsun temin edeceği mütalâa olundu.

Bu lâyiha ile sinema resimlerine yapılacak zamma da taraftar olan Encümenimiz, son haftalarda münakale ücretlerinin tezyit edilmiş olması dolayısıyla, nakliyat resmine zam yapılması

teklifini muvafık bulmamıştır.

Encümenimizce maddelerde yapılan değişiklikler ise ayrıca izahı icabeder mahiyet arz etmemektedir. Yalnız İktisat Encümeni, birinci maddeye bağlı (1) numaralı cetvelde nüfusu 100 000 den yukarı şehirlerde icrayı sanat eden şapkaacıların zamma tâbi tutulmalarını kabul etmiş isede, Encümenimiz bu haddin 200 000 den yukarı nüfuslu şehirler olarak kabulünü daha muvafık bulmuştur.

Havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Rs.	M. M.	Kâtip
İstanbul	Aydın	Ankara
A. Bayındır	A. Menderes	M. Aksoley
Afyon K.	Antalya	Kastamonu
S. Yurdkoru	H. T. Dağhoğlu	H. Çelen
Malatya	Tekirdağ	Tokad
M. N. Zabcı	E. Ataç	C. Kovalı
	Urfa	
	M. E. Tekeli	

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/225
Karar No. 64

11. V. 1944

Yüksek Reisliğe

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 sayılı kanunla zeyillerine ek olarak Maliye Vekâletince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve Başvekâletin 6/886 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası İktisat, Ticaret, Adliye ve Maliye Encümenleri mazbatalarıyla birlikte Encümenimizce tevdi buyurulmakla Maliye vekili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetçe verilen izahattan ve mucip sebepler lâyihasından, fevkalâde vaziyetin icabı olarak artmakta devam eden Devlet masraflarının karşılanması hususunda dört, beş senedenberi müracaat edilen tedbirler cümlesinden olmak üzere bir kısım mükelleflerin kazanç vergilerine ve alelümum nakliyat ve sinema resimlerine zam yapılması maksadiyle kanun lâyihasının teklif

edilmiş olduğu anlaşılmıştır. Kazanç vergilerine zam yapılmak istenilen mükellefler, vergilerini dükkân ve mağazalarının gayri sâfi iradı üzerinden verenler ve muayyen bir iş yeri olmayanlar arasından ehemmiyetlice kazançlar temin edebilen ticaret ve sanat erbabından oldukları ve bugünkü kanunun vazettiği gayri sâfi irada veya gündelik gayri sâfi kazanç karinelelerinin, bu mükelleflerce temin olunan hakikî kazançları meydana çıkararak bunun üzerinden vergi tarhına imkân vermemesi dolayısıyla bunların kazançlarıyla hiç mütenasip olmayacak derecelerde az vergi ödedikleri ve bu yüzden vergi yükünün mükellefler arasında adilâne bir surette tevzi olunamadığı, gerek bu mükelleflerin hakikî kazançlarına bir derecede daha yaklaşabilmek gerekse bu suretle fevkalâde zamların tesiratından mütevellit büyük Devlet masraflarının

karşlanmasında tesadüf olunan açıkları kısmen olsun kapayabilmek maksadiyle bu mükelleflerin kazanç vergilerine ev kirası olarak ödedikleri paranın bir yıllığı miktarında fevkalâde bir zam yapılması derpiş edilmiş olduğu kezalik Hükümetin izahatından müsteban olmuştur.

Hayat pahalılığının son derece artmış olduğu bu sıralarda yeniden vergi zamları yapmak yoluna gidilmesinin, fiyatların artmasına müessir olacak yeni bir âmil daha ihdas etmek neticesini doğuracağı mülâhazası üzerinde Encümenimiz ehemmiyetle tevakkuf etmiştir. Her ne kadar vasıtasız vergiler, inikâsı oldukça müşkül ve ağır olan vergilerden ise de içinde bulunduğumuz fevkalâde hallerin yarattığı iktisadi şartlar altında sıkı fiyat murakabesi tatbik edilmedikçe, vasıtasız olsa bile hiç bir verginin fiyatlar üzerinde müessir olmasının ve fiyatlara inzimam ederek müstehlike aksetmesinin önüne geçilmesi tamamiyle mümkün olamayacağı, bununla beraber bu vâdide vasıtalı ve vasıtasız vergiler arasında bir fark gözetmenin de zaruri bulunduğu ve en şiddetli devresine gelmiş olan harp badiresinin Devlete yüklediği büyük masraf ve külfetlerin vatandaşlar arasında mümkün mertebeye adilâne bir surette tevzi ve taksiminin ihtiyar edilecek en salim bir yol olduğu neticesine vavrılmış ve bu itibarla kazanç vergisi mükelleflerinden bazılarına yapılması lâyiha ile teklif olunan zam ile zaruri ihtiyaç maddelerinden olmayan sine-malrdan alınmakta olan resimlerin arttırılmasına müteallik teklif kabule şayan görülmüştür.

Nakliyat resimlerine yapılması teklif olunan zamma gelince: Doğrudan doğruya yolcu ve eşya nakliye ücretlerine inzimam edecek olan bu zam hayat pahalılığını arttıracak mahiyette görülmüş ve Devlet Demiryolları idaresince pek yakında yolcu ve eşya ücret tarifelerine yapılmış olan zamlar, esasen nakil ücretleri üzerinden tahsil edilmekte olan bu resmin matrahını arttırmış ve binnetice miktarını da çoğaltmış olacağı cihetle, ayrıca resim miktarının arttırılmasına mahal bulunmadığı mütalâa edilerek diğer encümenlerin kanaatine encümenimizce de iştirak edilmiştir.

1934 senesindenberi kazanç vergisine yapılmış olan muhtelif zamlar dolayısıyla bu verginin tatbikatı oldukça karışık bir duruma girmiş olup esasen mevcut mevzuatta vergi yükünün vatandaşlar arasında adilâne bir şekilde tevziini mümkün kılmamakta ve bilhassa hizmet erbabının

maaş ve ücretleri üzerine hiç bir memlekette emsali olmayan pek yüksek nispetlerde vergi vazını intaç etmiş bulunmakta olduğundan, bu mevzuatın biran evvel değiştirilerek daha adilâne ve temin olunan irat ve nimetle mütenasip şekilde vergi yükünün tevziini mümkün kılacak bir vergi tesisini encümenimiz temenniye şayan bulmuş ve böyle bir lâyiha'nın hazırlanmakta olduğu hakkında Hükümetçe verilen izahatı memnuniyetle kaydetmiştir.

Müzakere edilmekte olan lâyiha münasebetiyle, ödedikleri vergi, temin ettikleri kazançlarla mütenasip bulunmayacak terecede az olan mükelleflerin kazanç vergilerine fevkalâde mahiyette bir zam yapılması derpiş edilirken gerek Devlet dairelerine gerekse mülhak ve hususi bütçeli dairelere, imtiyazlı şirketlere ve umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere karşı taahhütlere girişen ve bu işlerden mühim kazançlar temin ettikleri halde, taahhüt bedelinden kesilen vergileri, yine mezkûr bedel arasına zam ederek Devlete intikal ettirmekte olan mütaahhitlere de bir zam yapılmamış olması Encümenimizce kanunun bir boşluğu olarak telâkki edilmiş ve cereyan eden müzakerelerde bütün vergilerin taahhüt bedeline zam suretiyle taahhüdü yaptırılana intikal ettirilmesi katî olmamakla beraber pek çok hallerde bir vâkıa olduğu ve bu kanunla yapılan zammın bahsi geçen mütaahhitlere de teşmili vergi yükünün adilâne tevzii bakımından da isabetli bir hareket olacağı neticesine varılmış ve Hükümet te bu hususta mutabakatını bildirmiş olduğundan, bu zammın yapılması kabul edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Madde 1. — Yukarıda arzolunduğu üzere, lâyiha, dükkân ve mağazalarının gayri sâfi iratları ve muayyen bir iş yeri olmaksızın çalışanlarına da gündelik gayrisâfi kazançları karine itihaz olunarak vergiye tabi tutulan mükelleflerden ödedikleri vergilerle mütenasip olmayacak derecede fazla kazanç temin edebilenleri istihdaf etmekte olup böyle addolunan ticaret ve sanat neveleri lâyihaya bağlı cetvelde gösterilmiştir.

Ancak cetvelde yazılı ticaret ve sanat nevelerinden bazılarıyla iştigal eden mükelleflerin mutlak olarak bu zamma tabi tutulması caiz görülmediğinden, bu nevi sanat ve ticaret nevelerinin mükellefin bulunduğu şehirin nüfusu ve işgal ettiği dükkân ve mağazaların gayri sâfi iradı ile takyit edilmesi yolunda İktisat Encümenince itti-

haz edilmiş olan karara Encümenimizce esas itibariyle iştirak olunmuştur. Şu kadar ki mükellefiyetin tâyininde esas, mükellefin asıl işi olması tabii olup dükkân ve mağazasında muhtelif işleri bir arada yapanların mükellefiyetlerini tâyin için tereddüd ve iltihasa mahal verilmemesi maksadiyle İktisat Encümeninin ikinci maddesinin son fıkrasına konulan hüküm Encümenimizce ayrı bir madde haline getirilmek suretiyle bu cihet daha vâzih bir şekle konulmuş olduğundan, cetvelde bazı iş nevelerinin hizasına mezkûr encümen tarafından konulmuş olan (Esas iş olarak) kayıtları kâmilen kaldırılmıştır. Nüfus ve gayri sâfi irat kayıtlarına gelince; bunlar Encümenimizce de yerinde görülmüş ise de, bazıları üzerinde tadilât yapılması zaruri bulunmuştur. Bu cümleden olarak:

A) Perakende odun ve kömür satanların mükellefiyeti nüfusu yüz binden yukarı yerlere hasredilmiş ise de bu mükelleflerin ticaretlerinin mahiyetine ve son yılların vaziyetine göre bu miktarın çok olduğu neticesine varılarak bu had yarıya indirilmiştir.

B) Manifatura ve tuhafiyecilikle iştigal edenlerin mükellefiyeti nüfusu yüz binden yukarı yerlerdeki manifatura ve tuhafiyecilere hasredilmiş ise de Encümenimizce bu ticaret erbabının küçük vilâyet ve kaza merkezlerinde dahi ehemmiyetli kazançlar elde ettikleri ve ancak nüfusu yüz binden yukarı olan büyük şehirlerde hücre mahallelerde çalışan ufak dükkân sahiplerinin bu mükellefiyete tahammülü olmayacağı düşünülerek bunların her nerede olursa olsun mükellef tutulmaları ve fakat nüfusu yüz binden yukarı şehirlerde senelik gayri sâfi iradı yüz lirayı geçmeyen mahallerde çalışanların mükellefiyet haricinde bırakılması muvafık görülerek cetvel ona göre tadil edilmiştir.

C) Sarraciye eşyası satanların mükellefiyeti de elli binden yukarı yerlere hasredilmiş ise de bunların mühim kazançlar temin ettiği nazara alınarak nüfus kaydı yarıya indirilmiştir.

D) Tabakhanelerin mükellefiyeti işçi sayısıyle takyit edilmiş ise de işçi adedi karinesi çok seyyal ve kontrolü müşkül bir ölçü olduğundan bu kayıt mahzurlu görülmüş ve esasen işlerinin mahiyeti itibariyle mühim bir kısmının teklif harici bırakılması zaruri bulunmuş olduğundan, bunların cetvelden tamamen çıkarılması daha faydalı addedilmiştir.

E) Tamirhaneler dahi tabakhaneler gibi işçi sayısıyle takyit edilmiş olup işçi miktarı ölçüsünün maksadı temine kâfi bulunmamasından sarfi nazar tamirhane mefhumu zaten bir kaç işçinin vücudunu zaruri kılmakta olup dükkânlarında münferiden çalışanlar Kazanç Vergisi Kanununun 34 ncü maddesine bağlı cetvelde de tamirci şeklinde ifade edilmiş olmasına göre cetvelden işçi kaydı çıkarılmıştır.

F) Cetvelde dokumacılar tâbirinin yanına (çulhaların hariç olduğu) hakkında bir kayıt konulmuş ise de Encümenimiz bu iki tâbir arasında bir fark görmemiş ve esasen her ikisi de dokumacı olmaları itibariyle çulhaların istisnasını yerinde bulmayarak bu kaydı cetvelden çıkarmıştır.

G) Bazı iş neveleri nüfus kaydıyle takyit edilmiş olmasına göre bunların mükellefiyetlerinin tâyininde hangi nüfus kaydının tatbiki lâzım geleceği kanunda beyan edilmediği takdirde tatbikatta bir çok ihtilâflara yol açılmış olacağı nazarı itibara alınarak ve bir çok kanunlarımızda neticeleri ilân edilmiş nüfus sayımları esas olarak alınmış olduğu da gözönünde tutularak cetvelin sonuna nüfus kaydının neyi ifade edeceği hakkında hükümler konulmuştur.

İktisat Encümeninin hazırladığı cetvel yukarıda mahiyetleri ve sebepleri arzolunan tadilâtlara Encümenimiz tarafından da kabul edilmiştir.

Cetvelde yapılan bu tadilâttan başka birinci maddeye, maksadı daha vazih olarak ifade edecek bir şekil verilmiş ve zammın mevzuunu tarif eden maddeye, karine üzerinden vergi veren kollektif şirketlerin de zamma tabi olduklarını sarahaten gösteren bir fıkra eklenmiştir. Yapılan zam, mükelleflerin ikamet yerlerinin kira bedeli ile ölçülmüş olmasına ve hükmi şahısların ikamet yeri olamayacağına göre, kollektif şirketlerin bu zamma tabi bulduklarının maddede ayrıca zikredilmesine kanun tekniği bakımından ihtiyaç bulunduğu derkârdır.

Madde 2. — Encümenimizce lâyhaya ilâve olunan bu madde, Kazanç Vergisi Kanununun sekizinci muaddel maddesinde tarif olunan mütaahhitlerin de fevkalâde zamma tabi tutulması maksadını istihdaf etmekte olup ilâvesi sebebi yukarıda arz edilmiştir. Ancak esas meşgaleleri müteahhitlik olmayan tacir veya sanatkârların, resmî daire ve müesseselere beş yüz liralıktan fazla mal satmaları veya hizmet ifa etmeleri dolâ-

yısıyla mütaahhit vaziyetine girmeleri bunların müteahhit sıfatıyla mevzuubahs fevkalâde zamma tabi tutulmalarını icabettirmeyecek ve bunlar esas meşgaleleri birinci maddeye bağlı cetvelde yazılı neviden olduğu takdirde o meşgaleleri dolayısıyla mükellefiyet şümulüne girecekler, aksi halde zamlı mükellef olmayacaklardır. Maddenin ikinci fıkrası da bu maksatla kaleme alınmıştır.

Madde 3. — Lâyiha ile istihdaf edilen vergi hasılatının tam olarak elde edilebilmesi mükelleflerin ikamet yerlerine ait kira bedellerinin doğru olarak tesbit edilmesine bağlı olduğu ve bu temin edilmedikçe sarfedilen emeklerin boşa gideceği muhakkaktır. Bu nokta üzerinde ehemmiyetle tavakkuf eden Encümenimiz, bazı mükelleflerin vergiden kaçınmak maksadiyle başvurmakta olduğu çeşitli muvazaâ yollarını kapamanın, lâyihadan beklenen maksadın husulü için katıyen zaruri bulunduğunu ve bu muvazaanın en kolay bir şekilde, ikamet yerlerinin akraba üzerine devredilmesi suretiyle icrası mümkün olacağını nazarı dikkate alarak 3843 sayılı Muamele vergisi Kanunundaki hükümlerden de faydalanmak suretiyle, bu maddeye mükellef tarafından ikamet edilen yerlerin akrabalar namına kiralanmış olması halinde bunun vergi tarhi noktasından nazara alınmıyarak, kiranın mükellefe ait addolunması ve bunlar mükellefle birlikte ikamet ederse kiradan bunlar için tenzilât yapılmaması esaslarını kabul etmiş ve ticaret ettiği yerlerden muvakkaten ayrılmış olanlar hakkında hususi bir hüküm sevkine mahal görmiyerek İktisat Encümeninin ikinci maddesini bu tadilâtle üçüncü madde olarak kabul eylemiştir.

Madde 4. — Aynı iş yerinde veya muayyen bir iş yeri olmaksızın muhtelif işleri bir arada yapanların mükellefiyete tabi olup olmadıklarının tâyini için asıl işlerine itibar olunacağı esaslı bir kaide olup bu kaide birinci maddeye bağlı cetvele dâhil bütün iş neveleri hakkında cari olacağından bunun müstakil bir madde halinde daha muvafık görülerek İktisat Encümeninin ikinci maddesinin son fıkrası daha sadeleştirilmek suretiyle dördüncü madde olarak yazılmıştır.

Madde 5. — Kira bedellerinin varidat dairelerine bildirilmesi için beyanname verecek olanlar arasına mütaahhitlerin de ilâvesi ve beyan-

name ile bildirilecek malumatın açık ve hiç bir tereddüde mahal vermiyecek şekilde yazılması maksadiyle İktisat Encümeninin üçüncü maddesi bazı değişiklikler yapılmak suretiyle beşinci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 6. — Verilen beyannamelerin kontrolü için noterlerden ve bina sahiplerinden kira miktarına ve kira mukavelenamesine dair malumat istenebileceği hakkında olan Hükümetin dördüncü maddesinden noterlerin çıkarılması şeklinde Adliye Encümenince yapılan tadile Encümenimizce de iştirak edilmiş ise de ev sahipleri hakkında bu madde ile konulan mecburiyete riayetsizlik halinde Türk Ceza Kanununun 526 nci maddesinin tatbik olunacağı yolundaki müta-lâaya iştirak olunamamış ve bu itibarla bu kabül hallerde suçlulardan 50 liraya kadar hafif para cezası alınacağı maddede tasrih edilmek suretiyle 6 nci madde tedvin olunmuştur.

Madde 7. — Hükümetin beşinci maddesi bazı kelime tashihleriyle aynen kabul edilmiştir.

Madde 8. — Hükümetin altıncı maddesi, maksadı daha iyi ifade edecek bir şekle konulmak suretiyle sekizinci madde olarak yazılmıştır.

Madde 9. — Hükümetin yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat madde 1. — Bu kanunun şümulüne giren mükelleflerin kimler olduğunun iyice anlaşılması bu mükelleflerin kanuni mecburiyetlerini yerine getirmek bakımından çok ehemmiyetli bir nokta olduğundan, muvakkat birinci madde de Maliye dairelerince beyanname vermeği icabettiren iş ve teşebbüslerin, yani birinci maddeye bağlı cetvelin ve bir de beyanname verilmesi lüzumunun ilân edilmesi ve beyanname verme müddetinin bu kanunun neşri tarihinden başlatılmayıp bu ilân tarihinden iptidar etmesi lüzumlu görülerek muvakkat birinci maddeye bu eihetler derecolunduğu gibi, 1944 yılı için Kazanç vergileri Kanununun neşrine kadar tarh ve tebliğ edilmiş olan mükelleflere, yeni zam için itiraz hakkı tanınmaması, ancak onların beyan ettikleri miktarlar esas tutularak tarhedilecek zamlara maksur olmak tabii olup beyanları yanlış evya noksan görülerek cezalı vergiye tabi tutulacaklardan itiraz hakkının kaldırılması caiz bulunmadığından bu nokta hakkında da maddeye hüküm konulmuştur.

Bundan başka, muvakkat madde hükmüne riayet etmiyerek zamanında beyannamesini ver-

miyen veyahut verdiği beyannameye yanlış ve noksan malumat dercedenler hakkında tatbik olunacak müeyyede hakkında da maddeye icabeden hükümler ilâve olunmuş ve 1944 yılı için tarholunacak fevkalâde zamların birinci taksiti için mükelleflere biraz daha genişlik verilmiş olmak üzere bu müddet Eylül 1944 olarak tesibt edilmiştir.

Muvakkat madde 2. — Beyanname usuliyle vergiye tabi olup taahhüt işlerini de memzucen yapanların taahhüt işlerinden dolayı aldıkları paralardan kesilen vergilerin beyan-namelerine müsteniden tarholunan vergilerine mahsup edilmesi hakkındaki yedinci madde hükmünün 1944 yılı vergilerinden itibaren tatbiki hakkında Hükümetçe teklif olunan muvakkat ikinci madde Encümenimizce de muvafık görüle-

rek lâyhaya alınmıştır.

Madde 10. — 4040 numaralı kanunun 40 nci maddesi hükmü, lâyhaya alınmak suretiyle madde yeniden kaleme alınmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Rs. V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
<i>T. Coşkan</i>	<i>H. N. Keşmir</i>	<i>F. Öymen</i>
Bitlis	Bolu	Diyarbakır
<i>B. Osma</i>	<i>Dr. Z. Ülgen</i>	<i>Ş. Uluğ</i>
Giresun	Giresun	İstanbul
<i>M. Akkaya</i>	<i>A. Sayar</i>	<i>H. Kortel</i>
İstanbul	Kayseri	Kütahya
<i>H. Ülkmen</i>	<i>F. Baysal</i>	<i>H. Pekcan</i>
Rize	Yozgad	Zonguldak
<i>T. B. Balta</i>	<i>A. Sungur</i>	<i>H. A. Kuyueak</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4226 ve 4437 sayılı kanunlara ek kanun lâyihası

MAEDD 1. — 2395 sayılı kanuna göre Kazanç vergisine tabi olup bağlı (1) numaralı cetvelde iş neveleri yazılı mükelleflerden;

A) Kazanç Vergisi kanununun 17 nci maddesine göre işgal ettikleri yerlerin gayrisâfi iradı, ve aynı kanunun 20 nci maddesi mucibince gündelik gayrisâfi kazançları üzerinden vergiye tabi olanların kazanç vergilerine;

B) Aynı kanunun 7 nci maddesi mucibince işgal ettikleri yerlerin iradının 2 000 lira veya daha fazla olmasından veya 47 nci madde mucibince beyanname usulünü tercih etmelerinden dolayı beyanname esasına göre vergiye tabi olanların 2729 sayılı kanuna göre hesaplanan asgari vergilerine;

Geçmiş takvim yılında ikamet ettikleri yerlerin senelik kira bedelleri miktarınca fevkalâde zam ilâve olunmuştur.

Sahip oldukları binalarda ikamet edenler için kira bedeli yerine binaların gayrisâfi iratları esas tutulur.

İKTİSAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4226 ve 4437 sayılı kanunlara ek kanun

MADDE 1. — 2395 sayılı kanuna göre kazanç vergisine tabi olup bağlı «1» numaralı cetvelde iş neveleri yazılı mükelleflerden;

A) Kazanç Vergisi Kanununun 17 nci maddesine göre işgal ettikleri yerlerin gayri sâfi iradı, ve aynı kanunun 20 nci maddesi mucibince gündelik gayri sâfi kazançları üzerinden vergiye tabi olanların kazanç vergilerine;

B) Bir numaralı cetvelde yazılı iş nevelerine dahil olupta aynı kanunun 7 nci maddesi mucibince işgal ettikleri yerlerin iradının 2 000 lira veya daha fazla olmasından veya 47 nci madde mucibince beyanname usulünü tercih etmelerinden dolayı beyanname esasına göre vergiye tabi olanların 2729 sayılı kanuna göre hesaplanan asgari vergilerine;

Geçmiş takvim yılında ikamet ettikleri yerlerin senelik kira bedelleri miktarınca fevkalâde zam ilâve olunmuştur.

Sahip oldukları binolarda ikamet edenler için kira bedeli yerine binaların gayri sâfi iratları esas tutulur.

TİCARET ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4226 ve 4437 sayılı kanunlara ek kanun

MADDE 1. — 2395 sayılı kanuna göre kazanç vergisine tabi olup bağlı bir numaralı cetvelde iş neveleri yazılı mükelleflerden; kazanç vergisine tabi olup bağlı bir numaralı cetvelde iş neveleri mükelleflerden;

A) Kazanç Vergisi Kanununun 17 nci maddesine göre işgal ettikleri yerlerin gayri sâfi iradı, ve aynı kanunun 20 nci maddesi mucibince gündelik gayri sâfi kazançları üzerinden vergiye tabi olanların kazanç vergilerine;

B) Bir numaralı cetvelde yazılı iş nevelerine dahil olupta aynı kanunun 7 nci maddesi mucibince işgal ettikleri yerlerin iradının iki bin lira veya daha fazla olmasından veya 47 nci madde mucibince beyanname usulünü tercih etmelerinden dolayı beyanname esasına göre vergiye tabi olanların 2729 sayılı kanuna göre hesaplanan asgari vergilerine;

Geçmiş takvim yılından kanunî ikametgâhları senelik kira bedelleri miktarınca fevkalâde zam ilâve olunmuştur.

Sahip oldukları binalarda ikamet edenler için kira bedellerine binaların gayri sâfi iratları esas tutulur.

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4326 ve 4437 sayılı kanunlara ek kanun

MADDE 1. — İktisat Encümeninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4226 ve 4437 sayılı kanunlara ek kanun lâyihası

MADDE 1. — İktisat Encümeninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040, 4226 ve 4437 sayılı kanunlara ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Bağlı cetvelde yazılı iş ve teşebbüslerle işgal eden kazanç vergisi mükelleflerinden:

A) 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 17 nci maddesine göre, işgal ettikleri mağaza, dükkân, yazıhane ve idarehane gibi yerlerin gayrisafi iratları veya mezkûr kanunun 20 nci maddesi mucibince gündelik gayrisafi kazançları üzerinden vergiye tabi bulunanların kazanç vergilerine;

B) Ticaret ve sanatlarını icra ettikleri yerlerin gayrisafi iradı iki bin lira veya daha fazla olmasından veyahut Kazanç Vergisi Kanununun 47 nci maddesi mucibince beyanname usulünü tercih etmelerinden dolayı beyanname usulüyle kazanç vergisine tabi bulunanların 2729 sayılı kanuna göre hesaplanan asgarî vergilerine;

Geçen takvim yılı içinde ikamet ettikleri yerlerin senelik kira bedelleri ve bu yerler mükellefin malı ise senelik gayrisafi iratları miktarınca fevkalâde zam ilâve olunmuştur.

Yukarıdaki (A) ve (B) fıkralarının şümulüne giren kolektif şirketlerde, şeriklerinin ikamet ettikleri yerlerin kira bedeli ve bu yerler şeriklerin malı ise gayrisafi iradı üzerinden mezkûr zamma tabidir.

MADDE 2. — 2395 sayılı kanunun 8 nci maddesinin 3828 sayılı kanunla değiştirilmiş olan birinci bendinde mütaahhitler

Hü.

İk. E.

Ti. E.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı zammın hesabında;

A) Kolektif, hususi ve adi şirketlerde ortakların ikamet yerleri kira bedellerinin veya gayrisâfi iratlarının yekünü;

B) Kısmen iş ve kısmen ikamet yeri olarak kullanılan bir binanın veya apartman dairesinin kirası veya gayrisafi iradı bu kısımlar arasında ayrılmamış bulunduğu takdirde, kira veya iradın yarısı;

C) Sene içinde ikamet yerleri değiştirildiği takdirde muhtelif ikamet yerleri için ödenilen kira bedellerinin mecmuu bina mükellefin malı ise senelik gayrisâfi irattan ikamet müddetine göre hesaplanacak miktar;

Ç) Kışlık ikamet yerini bırakmaksızın ayrıca yazlık ikamet yerlerinde oturanlar için her iki yerin ödenen kira bedeli ve bina mükellefin malı ise gayrisâfi iradı;

D) Aynı bina dahilinde müştereken ikamet eden mükelleflerin her birine ait kira bedeli mukavelename ile ayrılmışsa bu bedel, ayrılmamışsa veya mükellefler binanın sahibi ise se-

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı zammın hesabında;

A) Kolektif, hususi ve âdi şirketlerde ortakların ikamet yerlerinden kira bedellerinin veya gayri sâfi iradlarının en yükseği;

B) Kısmen iş ve kısmen ikamet yeri olarak kullanılan bir binanın veya apartman dairesinin kirası ve gayri sâfi iradı bu kısımlar arasında ayrılmamış bulunduğu takdirde, kira veya iradın yarısı;

C) Sene içinde ikamet yerleri değiştirildiği takdirde muhtelif ikamet yerleri için ödenilen kira bedellerinin mecmuu;

Bina mükellefin malı ise senelik gayrisafi irattan ikamet müddetine göre hesaplanacak miktar;

Ç) Aynı bina dâhilinde müştereken ikamet eden mükelleflerin herbirine ait kira bedeli mukavelename ile ayrılmışsa bu bedel, ayrılmamışsa veya mükellefler binanın sahibi ise senelik kira bedelinden veya gayrisafi irattan müsavi surette ayrılacak miktarlar;

D) Mükellefin ikamet ettiği

MADDE 2. — İktisat Encümeninin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

MADDE 2. — İktisat Encümeninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı zammın hesabında;

A) Kolektif, hususi ve âdi şirketlerde ortakların ikamet yerlerinden kira bedellerinin veya gayrisâfi iratlarının en yükseği;

B) Kısmen iş ve kısmen ikamet yeri olarak kullanılan bir binanın veya apartman dairesinin kirası ve gayrisâfi iradı bu kısımlar arasında ayrılmamış bulunduğu takdirde, kira veya iradın yarısı;

C) Sene içinde ikamet yerleri değiştirildiği takdirde muhtelif ikamet yerleri için ödenilen kira bedellerinin mecmuu;

Bina mükellefin malı ise senelik gayrisâfi iraddan ikamet müddetine göre hesaplanacak miktar;

Ç) Aynı bina dâhilinde müştereken ikamet eden mükelleflerin herbirine ait kira bedeli mukavelename ile ayrılmışsa bu bedel, ayrılmamışsa veya mükellefler binanın sahibi ile senelik kira bedelinden veya gayrisâfi iraddan müsavi surette ayrılacak miktarlar.

D) Mükelleflerin ikamet ettiği bina dâhilinde geçinmeleri

tediye sırasında taahhüt bedellerinden kesilen kazanç vergilerinden ayrı olarak, birinci maddedeki fevkalâde zamma tabidir.

Esas işleri mütaahhitlik olmayıp 2395 sayılı kanunun sekizinci maddesinin muaddel birinci bendinde yazılı daire ve müesseselere esas işlerinin mevzuuna giren mal satmalarından veya hizmet ifa etmelerinden dolayı ârızı olarak mütaahhit vaziyetine girenlerden mütaahhitlik için ayrıca fevkalâde zam alınmaz.

MADDE 3. — Birinci maddede yazılı zammın hesabında:

A) Kolektif, hususi ve âdi şirketlerde ortakların ikamet yerlerinin kira bedellerinden veya gayri sâfi iratlarından en yükseği;

B) Kısmen iş ve kısmen ikamet yeri olarak kullanılan bir binanın veya apartman dairesinin kirası veya gayri sâfi iradı bu kısımlar arasında ayrılmış bulunduğu takdirde, kira veya iradın yarısı;

C) Sene içinde ikamet yerleri değiştirildiği takdirde her bir ikamet yeri için ödenilen kira bedellerinin mecmuu;

Bina, mükellefin malı ise senelik gayri sâfi irattan ikamet müddetiyle mütenasip olarak hesaplanacak miktar;

Ç) Aynı bina dahilinde müştereken ikamet eden mükelleflerin her birine ait kira bedeli mukavelename ile ayrılmamışsa senelik kira bedelinden veya gayri sâfi irattan müsavi surette ayrılacak miktarlar;

D) Kışlık ikamet yerini bırakmaksızın ayrıca yazlık ikamet yerlerinde oturanlar için

Hü.

nelik kira bedelinden veya gayrisâfi irattan müsavi surette ayrılacak miktarlar;

Matrah ittihaz edilir.

Binanın ayrı methali bulunmayan ve başkasına da kiraya verilmiş olmıyan kısımları mükellefin işgali altında sayılır.

Mükelleflerle birlikte oturan kimseler için kira bedeli veya gayri sâfi irat tefrik edilmez. Ancak bunlar ayrı ayrı vergiye tabi oldukları takdirde yukarıki (D) fıkrası hükmü tatbik olunur. Bu kanuna tabi işlerle 2395 sayılı kanunun 17 ve 20 nei maddeleri mevzuuna giren diğer işlerin memzucen yapılması halinde ikametgâhın kira bedelinden veya gayri sâfi iradından tenzilât yapılamaz.

İk. E.

bina dâhilinde geçinmeleri kanunen veya hükmen mükellefe terettüp etmiyen ve müstakil bir aile teşkil eyleyen kimseler mukim oldukları takdirde kira bedelinden veya gayrisafi irattan aile itibariyle ve müsavi surette ayrılacak miktar;

E) Muvakkat sebeplerle ticaret mahallinden gayri bir şehir veya kasabada ikamet edenlerin ticaret mahallinde de meskeni varsa yalnız o meskenin gayrisafi iradı;

Matrah ittihaz edilir.

Binanın ayrı methali bulunmayan ve başkasına da kiraya verilmiş olmayan kısımları mükellefin işgali altında sayılır.

Bu kanuna tabi işlerle 2395 sayılı kanunun 17 ve 20 nei maddeleri mevzuuna giren diğer işlerin veyahut kanuna bağlı cetvelde nüfus veya gayri sâfi irat miktarıyla takyit edilen iş neveleriyle bu kayıtlara tabi tutulmayan işlerin memzucen yapılması halinde de esas olarak işe itibar olunmak suretiyle iş ve teşebbüsün zanma tabi olup olmadığı tayin edilir.

Ti. E.

A. E.

Mal. E.

kanunen veya hükmen mükellefe terettüp etmeyen ve müstakil bir aile teşkil eyleyen kimseler mukim oldukları takdirde kira bedelinden veya gayrisâfi irad-dan aile itibariyle ve müsavi su-rette ayrılacak miktar.

E) Muvakkat sebeplerle ti-care mahallerinden gayri bir şehir veya kasabada ikamet edenlerin ticaret mahallinde de mes-keni varsa yalnız o meskenin gayrisâfi iradı.

Matrah ittihaz edilir.

Binanın ayrı medhali bulunmayan ve başkasına da kiraya verilmiş olmayan kısımları mükellefin işgali altında sayılır.

Bu kanuna tâbi işlerle 2395 sa-yılı kanunun 17 ve 20 nci mad-deleri mevzuuna giren diğer iş-lerin veyahut kanuna bağlı cet-velde nüfus veya gayrisâfi irat miktarıyla takyit edilen iş nevi-leriyle bu kayıtlara tâbi tutulma-yan işlerin memzucen halli yap-ılması halinde de esas olarak yapılan işe itibar olunmak sure-tiyle iş ve teşebbüsün zamma tâ-bi olup olmadığı tâyin edilir.

F) Kışlık ikamet yerini br-rakmaksızın ayrıca yazlık ika-met yerlerinde oturanlar için her iki yerin ödenen kira bedeli ve bina mükellefin malı ise gay-sâfi iradı.

G) Mükellef otel veya pan-siyonda ikamet ettiği takdirde bir sene zarfında otel veya pan-siyon kirası olarak ödediği mik-tar.

B. E.

her iki yerin ödenen kira bedeli ve bina mükellefin malı ise gayri sâfi iradı;

E) Mükellef otel veya pan-siyonda ikamet ettiği takdirde bir sene zarfında otel veya pan-siyon kirası olarak ödediği mik-tar;

Matrah ittihaz edilir.

Binanın ayrı methali bulunmayan ve başkasına da kiraya verilmiş olmayan kısımları mükellefin işgali altında sayılır.

Mükellefin ikamet ettiği yer kendi namına kiralanmış olma-yıp, karı, koca, usûl ve fîru, kardeş, amca, dayı, hala ve tey-zeler, yeğenler, damatlar veya bunlar derecesindeki sıhrî ak-rabalar veya kendi memurları ve müstahdemleri namına kira-lanmış bulunduğu takdirde bu şahıslar mükellefle birlikte i-kamet etmiş olsun, olmasın, mezkûr yerin kira bedeli fevka-lâde zammın tarhına esas olur.

Mükellef namına kiralanmış olan ikamet yerinde, yukarıki fıkrada sayılı akrabadan bir veya bir kaç da mukim olduğu takdirde, kira bedelinden bunlar için tenzilât yapılmaz. Mezkûr akrabadan başka ve bu kanunla aîlâkalı olmayan şahıslar ikamet ettikleri ve her birine ait kira bedeli, mukavele ile ayrılmamış bulunduğu takdirde kira bedelinin yarısı mükellefe ait sayılır.

MADDE 4. — Aynı iş yerin-de veya muayyen bir iş yeri ol-maksızın birinci maddeye bağ-lı cetvelde neveleri yazılı işlerle diğer işleri veyahut mezkûr cetvelde nüfus ve gayri sâfi irat kayıtlarıyla takyit edilmiş

Hü.

İk. E.

Ti. E.

MADDE 3. — Birinci maddede yazılı mükellefler, aşağıdaki malûmatı hâvi bir beyannameyi her sene ikincikânun ayı içinde bağlı buldukları varidat dairesine vermeğe mecburdurlar.

- a) Adı soyadı ve kazanç vergisi hesap numarası;
- b) İş neveleri;
- c) İş yerinin adresi;
- d) Geçmiş takvim yılında ikamet ettikleri yerlerin adresi ve her birindeki ikamet müddeti;
- e) İkamet yerlerinin senelik kirası, sahip oldukları binalarda ikamet edenler için gayri sâfi irat (sene içinde bir kaç yerde ikamet etmiş olanlar her ikamet yerine ait kira bedelini veya gayri sâfi iradı ayrı ayrı göstermeğe mecburdurlar.)
- f) Kira mukavelenamesinin tarihi ve hangi noterlikçe tescil edilmiş olduğu;
- g) İkinci maddenin (D) fıkrasında yazılı hallerde buna göre lüzumlu malûmat;

Kollektif, hususi ve âdi şirketler ortaklarının her biri için (d, e) ve (f) fıkralarında yazılı malûmatı beyannamelerinde göstermeğe mecburdurlar.

Bu beyannameler her türlü resimden muaftır.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi eynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Birinci maddede yazılı mükellefler, aşağıdaki malûmatı hâvi bir beyannameyi her sene İkincikânun ayı içinde bağlı buldukları varidat dairesine vermeğe mecburdurlar.

Her sene birincikânun ayı başında bu kanuna göre zamma tabi tutulan mükellef grupları mahallen ilân olunur.

- A) Adı, soyadı ve kazanç vergisi hesap numarası;
- B) İş neveleri;
- C) İş yerinin adresi;
- D) Geçmiş takvim yılında ikamet etikleri yerlerin adresi ve herbirindeki ikamet müddeti;
- E) İkamet yerlerinin senelik kirası, sahip oldukları binalarda ikamet edenler için gayrisafi irat (sene içinde bir kaç yerde ikamet etmiş olanlar her ikamet yerine ait kira bedelinin veya gayrisafi iradı ayrı ayrı göstermeğe mecburdur);
- F) Kira mukavelenamesinin tarihi ve hangi noterlikçe tescil edilmiş olduğu;

G) İkinci maddenin Ç, D ve E fıkralarında yazılı hallerde buna göre lüzumlu malûmat.

Kollektif, hususi ve âdi şirketler ortaklarının herbiri için yukarıki fıkralarda yazılı malûmatı beyannamelerinde göstermeğe mecburdurlar.

Bu beyannameler her türlü resimden muaftır.

Ad. E.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. E.

MADDE 3. — Ticaret Encümeninin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

olan ve olmayan işleri bir arada yapanların mükellefiyetlerinin tâyininde esas işlerine itibar olunur.

MADDE 5. — Birinci ve ikinci maddelerin şümulüne giren mükellefler, aşağıda yazılı malûmatı havi bir beyannameyi her sene ikincikânun ayı içinde, makbuz karşılığında bağlı oldukları varidat dairelerine vermeğe mecburdurlar. İkinci maddede yazılı mütaahhitler beyannamelerini ikametgâhlarının bulunduğu mahal varidat dairesine verirler.

Beyannamelerde mükellefin:

A) Adı, soy adı, kazanç vergisi hesap numarası;

B) Ne işle meşgul olduğu ve iş yerinin adresi;

C) İkametgâh adresi;

D) Geçmiş takvim yılında ikamet ettiği yerlerin adresleriyle her birindeki ikamet müddetleri ve senelik kira bedelleri (malik oldukları binalarda ikamet edenler için ikamet yerinin gayri sâfi iradı);

E) Kira mukavelenamesinin tarihi ile kiranın başladığı ve sona erdiği tarihler ve mukavelenamesinin hangi noterlikçe tescil edilmiş olduğu;

F) Geçmiş takvim yılında aynı ikamet yerinde diğer şahıslarla müştereken ikamet edildiği takdirde bu şahısların ad ve soy adları ile iştigal neveleri ve ikametgâh adresleri ve her birine ait kira bedeli (her birine ait kira bedeli mukavelename ile tâyin edilmemiş ise mukavelenamede yazılı kira bedelinin tamamı yazılır ve her birine ait miktarın ayrılmamış olduğu tasrih edilir.)

Hü.

İk. E.

Ti. E.

HADDE 4. — Varidat daireleri vaktinde verilen beyannamelerde yazılı malûmata göre ertesi malî yıla ait fevkalâde zammı, 2395 sayılı kanunun 46 ncı maddesinde yazılı müddet zarfında, kazanç vergisiyle birlikte tarh ve tebliğ ederler.

Beyannamelerini vaktinde vermemiş olan mükelleflerin ikamet ettikleri binaların senelik kira bedeli, mal sahibi iseler gayri sâfi iradı varidat dairelerince tahkik ve tesbit edilerek fevkalâde zam vergileri bir kat ve tekerrüründe dört kat zamla tarholunur.

Verilen beyannamelerin varidat tahakkuk memurlarınca veya 2395 sayılı kanuna göre beyanname tetkikine salâhiyetli diğer memurlarca tetkiki sonunda vergi matrahını azaltacak surette yanlış veya noksan beyanda bulunulduğu tesbit olunduğu takdirde vergi farkı dört kat zamla tarhedilir.

Bina sahipleriyle namlarına hareket edenler ve noterler kirala-

MADDE 4. — Varidat daireleri vaktinde verilen beyannamelerde yazılı malûmata göre ertesi malî yıla ait fevkalâde zammı 2395 sayılı kanunun 46 ncı maddesinde yazılı müddet zarfında, kazanç vergisiyle birlikte tarh ve tebliğ eder.

Beyannamelerini vaktinde vermemiş olan mükelleflerin ikamet ettikleri binaların senelik kira bedeli, mal sahibi iseler gayri sâfi iradı varidat dairesince tahkik ve tespit edilerek fevkalâde zam vergileri % 50 ve tekerrüründe bir kat zamla tarholunur.

Verilen beyannamelerin varidat tahakkuk memurlarınca veya 2395 sayılı kanuna göre beyanname tetkikine salâhiyetli diğer memurlarca tetkiki vergi matrahını azaltacak surette yanlış veya noksan beyanda bulunduğu tespit olunduğu takdirde vergi farkı dört kat zamla tarhedilir.

Bina sahipleriyle namlarına hareket edenler ve noterler kiralara ait olarak istisnaen ma-

MADDE 4. — İktisat Encümeninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

MADDE 4. — Varidat daireleri vaktinde verilen beyannamelerde yazılı malûmata göre ertesi malî yıla ait fevkalâde zammı 2395 sayılı kanunun 46 ncı maddesinde yazılı müddet zarfında, kazanç vergisiyle birlikte tarh ve tebliğ eder.

Beyannamelerini vaktinde vermemiş olan mükelleflerin ikamet ettikleri binaların senelik kira bedeli, mal sahibi iseler gayri-sâfi iradı varidat dairesince tahakkuk ve tesbit edilerek fevkalâde zam vergileri % 50 ve tekerrüründe bir kat zamla tarholunur.

Verilen beyannamelerin varidat tahakkuk memurlarınca veya 2395 sayılı kanuna göre beyanname tetkikine salâhiyetli diğer memurlarca tetkiki sonunda vergi matrahını azaltacak surette yanlış veya noksan beyanda bulunduğu tesbit olunduğu takdirde vergi farkı dört kat zamla tarhedilir.

Bina sahipleri bu kanunun

MADDE 4. — Adliye Encümeninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

G) Geçmiş takvim yılında ikamet edilen yer mükellef namına kiralanmamış ise ikamet yerinin kimin namına kiralanmış olduğu ve bu şahsın mükellefe olan akrabalık ve münasebet derecesiyle ikametgâh adresi ve ikamet yerinin senelik kira bedeli;

Gösterilir.

Kolektif, hususi veya âdi şirketlerin verecekleri beyannamelerde, ortakların her birine ait yukarıki malûmat ayrı ayrı gösterilir.

Bu maddede yazılı beyanname ve makbuzlar damga resminden muafır.

MADDE 6. — Varidat daireleri vaktinde verilen beyannamelerde yazılı malûmata göre ertesi malî yıla ait fevkalâde zammı 2395 sayılı kanunun 46 ncı maddesinde yazılı müddet zarfında, tarh ve tebliğ eder.

Beyannamelerini vaktinde vermemiş olan mükelleflerin ikamet ettikleri yerlerin senelik kira bedeli, mal sahibi iseler gayri sâfi iradı varidat dairesince tahkik ve tesbit edilerek fevkalâde zamları tarh ve buna birinci defasında % 50 ve tekerrürü halinde bir kat zammolunur.

Verilen beyannamelerin varidat tahakkuk memurlarınca veya 2395 sayılı kanuna göre beyanname tetkikine salâhiyetli diğer memurlarca tetkiki sonunda vergi matrahını azaltacak surette yanlış veya noksan beyanda bulunduğu sabit olduğu takdirde vergi farkı dört kat zamla tarhedilir.

Bina sahipleri bu kanunun şümulüne giren mükelleflerin

Hü.

ra ait olarak istenen malûmatı alâkalı memurlara on beş gün içinde vermeğe mecburdurlar. Bu malûmatı müddeti içinde vermeyen veya noksan ve yanlış verenlerden 200 liradan 500 liraya kadar para cezası alınır.

MADDE 5. — Beyanname usulünde kazanç vergisine tabi işlerle alelumum taahhüt işlerini memzucen yapanların taahhüt bedellerinden kesilen kazanç vergisiyle buhran ve fevkalâde zamları bu mükelleflerin beyannamelerine müstenit vergilerinden tenzil ve mahsup edilmez.

MADDE 6. — 3828 sayılı kanunun 15 nci maddesiyle 4040 sayılı kanunun 21 nci maddesinin 2 nci bendi ve 3692 sayılı kanun hükümleri yukarıki maddeler mucibince alınacak fevkalâde zamlara da şâmilidir.

Ancak beyanname yazılı kira veya gayrisâfi irat miktarı üzerinden tarholunan fevkalâde zamma itiraz olunamaz.

Bu kanunda zikri geçen ikametgâh gayrisâfi iratları 2395 sayılı kanunun 17 nci maddesinin son bendi mucibince tâyin olunur.

MADDE 7. — 10 . IV . 1340 tarihli ve 472 sayılı kanunun 2 nci maddesi mucibince 3 ncü mevki şimendifer ve vapur yol-

İk. E.

lûmatı alâkalı memurlara on beş gün içinde vermeğe mecburdurlar. Bu malûmatı müddeti içinde vermeyen veya noksan ve yanlış verenlere iki yüz liradan beş yüz liraya kadar para cezası hükümlenir.

MADDE 5, 6. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 8 nci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ti. E.

MADDE 5, 6. — İktisat Encümeninin 5 nci ve 6 ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — İktisat Encümeninin yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

şumulüne giren mükelleflerin kiralarına ait malûmatı kendilerine yazı ile yapılan tebliğden itibaren on beş gün içinde alâkalı daireye bildirmeğe mecburdurlar.

MADDE 5. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. E.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

fevkalâde zamlarına esas olan kira bedellerine ait malûmatı kendilerine yazı ile yapılan tebliğden itibaren 15 gün içinde alâkalı daireye tahriren bildirmeğe mecburdurlar.

Bu mecburiyete riayet etmeyenler hakkında elli liraya kadar hafif para cezası hükmolunur.

MADDE 7. — Beyanname usulünde kazanç vergisine tabi işlerle taahhüt işlerini memzucen yapanların taahhüt bedellerinden kesilen kazanç vergisiyle buhran ve fevkalâde zamları bu mükelleflerin beyanname usulü ile tarholunan vergilerinden tenzil ve mahsup edilmez.

MADDE 8. — Mükellefler, beyannamelelerinde yazılı kira bedeli veva gavrisafi irat esas tutularak tarhedilen fevkalâde zamma itiraz edemezler. Bunun haricinde kalan hususlar hakkında gerek mükellefler tarafından gerekse idare namına yapılacak itiraz ve temviz talepleri hakkında 3692 sayılı kanun hükümleri tatbik olunur.

3828 sayılı kanunun 15 nci maddesiyle 4040 sayılı kanunun 21 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri, yukarıki maddeler mucibince alınacak fevkalâde zamma da şamildir.

Bu kanunda zikri geçen ikametgâh gayrisâfi iratlarının her sene ikincikânun ayının ilk günündeki vaziyeti o ayı takip eden malî yıl için tarhedilecek fevkalâde zamma esas tutulur.

MADDE 9. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

İk. E.

Ti. E.

cularından alınmakta olan nakliyat resmine 3828 sayılı kanunun 9 ncu ve 4226 sayılı kanunun 5 nci maddeleriyle yapılmış olan zam % 15 e iblağ olunmuştur.

Bu zamlar asli resimlerle birlikte ve aynı hükümler dairelerinde tahsil olunur.

Bu zamdan aidat verilmez.

MADDE 8. — 6 . VII . 1939 tarih ve 3702 sayılı kanun mucibince sinemaların bilet bedelleri üzerinden alınmakta olan resme 4040 sayılı kanunun 33 ve 4226 sayılı kanunun 10 ncu maddeleriyle yapılmış olan zamlar % 55 e çıkarılmıştır.

Bu zamlardan belediye ve darülaceze hissesi tefrik olunmaz.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun birinci maddesi mevzuuna giren mükellefler, 1944 malî yılı fevkalâde zam vergilerinin tarhına esas olmak üzere, 1943 takvim yılında ikamet ettikleri binalar hakkında üçüncü maddede yazılı beyannameyi, kanunun neşrini takip eden günden itibaren bir ay zarfında alâkalı varidat dairelerine verirler. Kanunun mer'iyeti tarihine kadar 1944 malî yılı kazanç vergileri tarh ve tebliğ edilmiş olan mükelleflere mezkûr yıl için bu kanuna göre tatbik edilecek zamlar ayrıca tebliğ, itiraz ve temyiz muamelelerine tabi değildir. İşbu zamların birinci taksitleri ağustos 1944 sonuna kadar cezasız olarak tahsil olunur.

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — Hükümetin muvakkat birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun birinci maddesi mevzuuna giren mükellefler, 1944 malî yılı fevkalâde zam vergisinin tarhına esas olmak üzere, 1943 takvim yılında ikamet ettikleri binalar hakkında 3 ncu maddede yazılı beyannameyi, bu kanunla zamma tabi tutulan mükellefler gruplarının mahallen ilânından itibaren bir ay zarfında alâkalı varidat dairelerine verirler. Kanunun mer'iyeti tarihine kadar 1944 malî kazanç vergileri tarh ve tebliğ edilmiş olan mükelleflere mezkûr yıl içinde bu kanuna göre tatbik edilecek zamlar ayrıca tebliğ, itiraz ve temyiz muamelelerine tabi değildir. İşbu zamların birinci taksitleri ağustos 1944 sonuna kadar cezasız olarak tahsil olunur.

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — Hükümetin muvakkat 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Hükümetin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun birinci ve ikinci maddeleri şümulüne giren mükellefler, 1944 malî yılı fevkalâde zamlarının tarhına esas olmak üzere 1943 takvim yılı içinde ikamet etmiş oldukları yerler hakkında, beşinci maddede yazılı malûmatı havi bir beyannameyi aşağıdaki fıkrada yazılı ilânın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde alâkalı varidat dairesine vermeğe mecburdurlar.

Maliye daireleri bu kanunun neşrini mütaakıp birinci fıkradaki beyannamelerin verilmesini, beyanname vermeği icabettiren iş ve teşebbüslerin neveleri ve beyannameye yazılacak malûmatla birlikte mahallerindeki gündelik gazetelerle, gündelik gazete çıkmayan yerlerde mûtat vasıtalarla ilân ederler.

Bu beyannameler üzerine varidat dairelerince 6 ncı madde hükümleri dairesinde tarholuna-

Hü.

İk. E.

Ti. E.

MUVAKKAT MADDE 2. —
Altıncı madde hükmü 1944 mali yılı vergilerine şamildir.

MADDE 9. — 4040 numaralı kanunun 40 nci maddesi hükmü bu kanun hakkında da caridir.

MADDE 8. — Hükümetin 9 neu maddesi 8 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — İktisat Encümeninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

cak fevkalâde zamlar, kanunun mer'iyete girdiği tarihe kadar 1944 malî yılı kazanç vergileri tarh ve tebliğ edilmiş olan mükelleflere ayrıca tebliğ edilmez ve bunlara karşı itiraz ve temyiz yollarına gidilmez. Şu kadar ki, mükellefin beyannamesinde yazılı kira bedeli veya gayrisafi iradın noksan veya yanlış olduğu tesbit edilmesinden dolayı cezalı olarak tarhedilen fevkalâde zamlar mükelleflere tebliğ olunur ve bunlara karşı 3692 sayılı kanun hükümleri dairesinde itiraz ve temyiz yollarına gidilebilir.

Müddeti içinde beyanname vermiyen veya beyannamelerinde fevkalâde zammın matrahını azaltacak surette yanlış veya noksan beyanda bulunan mükelleflerle verilen beyannamelerdeki malûmatın sağlanması için istenilen malûmatı bildirmeyen bina sahipleri hakkında 6 ncı madde hükmü tatbik olunur.

1944 malî yılı fevkalâde zamlarının birinci taksiti eylül 1944 sonuna kadar cezasız olarak tahsil edilir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Yedinci madde hükmü 1944 malî yılı kazanç vergisine de şâmilidir.

MADDE 10. — Bu kanun, 3780 sayılı kanunun tatbikına lüzum kalmadığının Hükümetçe ilân edildiği malî yılın sonunda mer'iyetten kalkar.

Şu kadar ki, bu kanunun mer'i bulunduğu zamana ait olup mezkûr tarihten sonra tarholunacak vergi ve resimlere de bu kanunda yazılı zamlar tatbik olunur.

MADDE 8. — Hükümetin 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 10. — Bu kanunun 7 ve 8 nci maddeleri hükmü 1 haziran 1944 ve diğer hükümleri neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 11. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

21. III. 1944

Bş. V.	Ad. V.
Ş. Saracoğlu	A. B. Türel
M. M. V.	Da. V.
A. R. Artunkal	Hilmi Uran
Ha. V.	Ma. V.
N. Mnemencioglu	F. Agrah
Mf. V.	Na. V.
Yüel	S. Day
İk. V.	S. İ. M. V.
F. Sırmen	Dr. H. Alataş
G. İ. V.	Zr. V.
S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.
A. F. Cebesoy	C. S. Siren

İk. E.

MADDE 9. — Hükümetin 10 ncu maddesi 9 ncu madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 11 nci maddesi 10 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ti. E.

MADDE 9. — İktisat Encümeninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — İktisat Encümeninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

MADDE 9. — Hükümetin 10 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 11 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. E.

MADDE 9. — Bu kararın 7 nei maddesi 1 haziran 1944 ve diğer hükümleri neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 10. — Hükümetin 11 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MADDE 11. — Hükümetin 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Hükümetin 10 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

[1] NUMARALI CETVEL

İştilgal nev'i	İştilgal nev'i
A Antika eşya satanlar Av derisi alıp satanlar Araba yapan ve satanlar Altın ve zikiymet eşya satanlar Ardiye işletenler Ambalaj kâğıdı satanlar	Demir ve demirden mamûl eşya yapanlar ve sa- tanlar Düğmeciler Dokumacılar
B Bahçe işletenler (İçkili) Banyo ve mütemminatını satanlar Bahriye levazımı satanlar Bar işletenler Birahane işletenler Bağırsak ticareti yapanlar Bakkallar Balık avcılığına ait malzeme satanlar Bakırcılar ve bakır mamulâtı satanlar Benzin ve gaz satanlar Boya satanlar	E Eczahane işletenler Elektrik levazımı satanlar Eski Elbise alıp satanlar Eski mobilya satanlar
C Cerrahlık âletleri satanlar Camcılar ve aynacılar ile ayna yapanlar Celepler	F Fanile, kastik yapan ve satanlar Fotoğraf levazımı satanlar Fındık ticareti yapanlar
Q Çorapçılar Çantacılar Çiçekçiler cenaze çelengi yapanlar Çuval ticareti yapanlar, çulcular Çizmeciler Çulhacılar	G Gazino işletenler (İçkili) Gemi bozanlar Çömlekçiler Gözlük ve saire satanlar Garajlar Gazete imtiyaz sahipleri
D Depo işletenler Dokuma imalâthaneleri Debagat levazımı satanlar Dericiler Döşemeciler Dikiş makinesi satanlar Diş levazımı satanlar	H Halı ticareti yapanlar Hazır elbiseçiler Hurdacılar Hayvan tacirleri Hırdavatçılar
	I İthalât ve ihracat ticaretiyle iştilgal edenler İtiryatçılar ve tuvalet levazımı satanlar İplik yapan ve satanlar İmalâthaneler (Bilûmum) İnşaat levazımı satanlar İçkili lokanta, büfe, işletenler İncir tacirleri
	K Kuyumcular

İştigal nev'i

İştigal nev'i

Kürk ticareti yapanlar
Korsa yapanlar
Kabzimallar ve madrabazlar
Komüsyocular
Kredi ile mal alınmasına tavassut edenler
Kuru yemişçiler
Koltukçular
Kontrplâk ve kaplama tacirleri
Kunduracılar, kavaflar
Kırtasiye ve yazıhane levazımı satanlar
Karyola ticareti yapanlar
Kösele ticareti yapanlar
Kazmir, çuha, her nevi kumaş ticareti yapanlar
Kereste ve tomruk satanlar
kömürçüler (Perakende)
Kundura levazımı satanlar
Konserve yapanlar
Kasaplar
Kitapçılar kitap neşirleri

L

Lâstik ticareti yapanlar

M

Manifaturacılar
Mobilya, muşamba ve benzeri eşya satanlar
Müstahsillerden veya ikinci ellerden mal alıp ih-
racatçıya satanlar
Mütaahhitler (sekizinci madde dışında kalanlar)

N

Nikelâj işi yapanlar
Nalburlar

O

Oyuncakçılar
Odun, kömür deposu işletenler
(Otomobil; kamyon bisiklet ve mümasili eşya ile)
(bunların yedek ve teedit parçalarını satanlar)

P

Plâj işletenler
Paçavracılar
Pastırma ticareti yapanlar
Peynir yapan ve satanlar

Pamuk ticareti yapanlar
Porselen ve emaye eşya satanlar

R

Radyo ve buz dolabı satanlar

S

Sinema makinası satanlar
Saraciye eşyası satanlar
Simsarlar
Saat ticareti yapanlar
Sarraflar
Silâh, seyyahat ve spor levazımı satanlar
Soğuk hava deposu işletenler
Sabun ticareti yapanlar

S

Şekerciler
Şapka yapan ve satanlar
Şemsiye satanlar

T

Tıbbi ve ispençiyari müstahzarat yapanlar
Tüccar terziler
Toptancılar (Her nevi)
Tiftik tacirleri
Tütün tacirleri
Trikotaj eşyası satanlar
Tuhafiyeciler
Tabakhane işleteler
Tamirhane işletenler
Terlik yapanlar

Ü

Üzüm tacirleri

Y

Yapağı ve yün satanlar

Z

Ziraat âletleri satanlar
Züccacıyeler ve bardakçılar
Zahireciler

[1] NUMARALI CETVEL

İştival nevi

İştival nevi

A

Antika eşya satanlar
Av derisi alıp satanlar
Araba yapan ve satanlar (esas iş olarak)
Altın ve Zikiymet eşya satanlar
Ardiye işletenler
Anbalaj kâğıdı satanlar (esas iş olarak)

B

Bahçe işletenler (içkili)
Banyo ve mütemmimatını satanlar (esas iş olarak)
Bahriye levazımı satanlar
Bar işletenler
Birahane işletenler
Bağırsak ticareti yapanlar (nüfusu yüz binden fazla yerlerde çalışanlar)
Bakkallar (ticarethanelerinin senelik gayri sâfi iradı 100 liradan yukarı olanlar)
Bakırcılar ve bakır mamulâtı satanlar
Boya satanlar (esas iş olarak)

C

Cerrahlık aletleri satanlar
Cam ve ayna tacirleri
Celepler

Ç

Çorapçılar (esas iş olarak)
Çantacılar (esas iş olarak)
Çiçek, çelenk, buket yapanlar ve satanlar (nüfusu 100 binden yukarı)
Çuval ticareti yapanlar, Çulcular (esas iş olarak)

D

Depo işletenler
Debağat levazımı satanlar (esas iş olarak)
Dökmeçiler (nüfusu 100 binden fazla olan şehirlerde çalışanlar)
Döşemeciler (Nüfusu 100 binden fazla olan

yerlerde çalışanlar)
Dişçi levazımı satanlar
Demir ve demirden mamul eşya satanlar
Düğmeçiler (esas iş olarak)
Dokumacılar (çulhaçlar hariç)

E

Elektrik levazımı satanlar (esas iş olarak)
Eski elbise alıp satanlar (seyyarlar hariç nüfusu 50 binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Eski mobilye satanlar (seyyarlar hariç nüfusu 50 binden fazla)
Emlâk simsarları (nüfusu 50 binden fazla şehirlerde)

F

Fotoğraf levazımı satanlar

G

Gazino işletenler (içkili)
Gemi bozanlar
Gömlekçiler (esas iş olarak)
Gözlük, dürbin ve emsalî eşya satanlar (nüfusu 100 binde fazla olan yerlerde çalışanlar)
Garajlar

H

Halı ticareti yapanlar (esas iş olarak)
Hazır elbiseçiler
Hurdacılar (nüfusu 50 binden fazla yerlerde çalışanlar)
Hayvan tacirleri (cambazlar)
Hırdavatçılar (esas iş olarak)
Ham deri tacirleri

İ

İthalât ve ihracat ticaretiyle iştigâl edenler
İtriyaçılar ve tuvalet levazımı satanlar (esas iş olarak)
İplik satanlar (esas iş olarak)
İmalâthaneler
İnşaat levazımı satanlar (nüfusu 50 binden yu-

İstigal nev'i

karı yerlerde çalışanlar)
İçkili lokanta, büfe işletenler ve meyhaneler

K

Kasket yapan ve satanlar (nüfusu 25 binden fazla yerlerde çalışanlar)

Kuyumcular (nüfusu 10 binden fazla yerlerde iş yapanlar)

Kürk ticareti yapanlar

Korsa yapanlar ve satanlar.

Kabzmallar (nüfusu 100 binden fazla yerlerde çalışanlar)

Komisyoncular (esas iş olarak)

Kredi ile mal alınmasına tavassut edenler

Kuru yemişçiler (esas iş olarak)

Kontrplâk ve kaplama tacirleri

Koltukcular (50 binden yukarı nüfus)

Kunduracılar, kavaflar ve cizmeciler (ticarethanelerinin gayri sâfi iradı 100 liradan fazla olanlar)

Kırtasiye ve yazıhane levazımı satanlar (esas iş olarak)

Karyola ticareti yapanlar

Kösele ticareti yapanlar

Kazmir, çuha, her nevi kumaş ve dokuma, yazma ticareti yapanlar

Kereste ve tomruk satanlar

Kömüreüler ve oduncular (perakende) nüfusu 50 binden fazla olan şehirlerde ve gayri sâfi iradı 100 liradan fazla olan yerlerde çalışanlar)

Kundura imâl levazımı satanlar (esas iş olarak)

Kasaplar (ticarethanelerinin gayri sâfi iradı 100 lirayı geçenler)

L

Lâstik ayakkabı ve emsali ticareti yapanlar (esas iş olarak)

M

Manifaturacılar

Mobilya, muşamba ve benzeri eşya satanlar

Müteahhitler (sekizinci madde dışında kalanlar)

İstigal nev'i

N

Nikalaj işi yapanlar

Nalburlar (esas iş olarak)

O

Oyuncakçılar (esas iş olarak)

Odun kömür deposu işletenler

(Otomobil, kamyon bisiklet ve emsali eşya ile bunların yedek tecdit parçalarını satanlar)

P

Plâj işletenler

Paçavracılar

Pastrıma ticareti yapanlar (esas iş olarak)

Peynir yapan ve satanlar (esas iş olarak)

Porslen ve emaye eşya satanlar (ticarethanelerinin gayri sâfi iradı 100 liradan fazla olanlar)

Pastahane işletenler

R

Radyo ve buz dolabı satanlar

S

Sinema makinesi satanlar

Saraciye eşyası satanlar (nüfusu 50 binden yukarı) esas iş olarak

Saat ticareti yapanlar (esas iş olarak)

Sarraflar

Silâh, seyahat ve spor levazımı satanlar

Soğuk hava deposu işletenler

Sabun ticareti yapanlar (esas iş olarak)

Ş

Şekerciler (10 binden fazla olan yerlerde çalışanlar)

Şapka yapan ve satanlar (nüfusu 100 binden fazla olan yerlerde)

Şemsiye satanlar (esas iş olarak)

T

Tıbbî ve ispençiyari müstahzarat yapanlar

Tüccar terziler (ticarethanesinin gayri sâfi iradı 100 liradan yukarı olanlar)

İştilgal nev'i

Toptancılar
Tütün tacirleri
Trikotaj eşyası satanlar
Tuhafiyeciler (ticarethanesinin gayri sâfi iradı 100 liradan fazla olanlar)
Tabakhane işletenler (işçi sayısı beşden fazla olanlar)

İştilgal nev'i

Tamirhane işletenler
Terlik yapanlar (ticarethanelerinin gayri sâfi iradı 100 liradan fazla olan yerlerde çalışanlar)

Z

Ziraat âletleri alıp satanlar (esas iş olarak)
Zücaciyeciler (esas iş olarak)
Zahireciler

Ticaret Encümeninin değiştirilişine bağlı

[1] NUMARALI CETVEL

A

Antika eşya satanlar
Av derisi alıp satanlar
Araba yapan ve satanlar (esas iş olarak)
Altın ve zikıymet eşya satanlar
Ardıye işletenler
Anbalaj kâğıdı satanlar (esas iş olarak)

B

Bahçe işletenler (içkili)
Banyo ve mütemminatını satanlar (esas iş olarak)
Bahriye levazımı satanlar
Bar işletenler
Birahane işletenler
Bağırsak tacirleri (temizleyiciler hariç)
Bakkallar (ticarethanelerinin senelik gayri sâfi iradı 100 liradan yukarı olanlar)
Bakırcılar ve bakır mamulâtı satanlar
Boya satanlar (esas iş olarak)

C

Cerrahlık âletleri satanlar
Cam ve ayna tacirleri
Celepler

Ç

Çorapçılar (esas iş olarak)
Çantacılar (esas iş olarak)
Çiçek, çelenk, buket yapanlar ve satanlar (100 liradan yukarı)

Çuval ticareti yapanlar, çulcular (esas iş olarak)

D

Depo işletenler
Debağat levazımı satanlar (esas iş olarak)
Dökmeciler (nüfusu 100 binden fazla olan şehirlerde çalışanlar)
Döşemeciler (nüfusu 100 binde fazla olan yerlerde çalışanlar)
Dişçi levazımı satanlar
Demir ve demirden mamül eşya satanlar
Düğmeciler (esas iş olarak)
Dokumacılar (çulhalar hariç)

E

Elektrik levazımı satanlar (esas iş olarak)
Eski elbise alıp satanlar (seyyarlar hariç nüfusu 50 binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Eski mobilye satanlar (seyyarlar hariç nüfusu 50 binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Emlâk simsarları (nüfusu 50 binden fazla şehirlerde)

F

Fotoğraf levazımı satanlar

G

Gazino işletenler (içkili)
Gemi bozanlar
Gömlekçiler (esas iş olarak)

İştilgal nev'i

Gözlük, dürbin ve emsali eşya satanlar (nüfusu 100 binden fazla olan yerlerde çalışanlar)
Garajlar

H

Halı ticareti yapanlar (esas iş olarak)
Hazır elbiseçiler
Hurdacılar (nüfusu 50 binden fazla yerlerde çalışanlar)
Hayvan tacirleri (canbazlar)
Hırdavatçılar (esas iş olarak)
Ham deri tacirleri

I

İthalât ve ihracat ticaretiyle iştilgal edenler
İtriyatçılar ve tuvalet levazımı satanlar (esas iş olarak)
İplik satanlar (esas iş olarak)
İmalâthaneler
İnşaat levazımı satanlar (nüfusu 50 binden aşığı yerlerde çalışanlar)
İçkili lokanta, büfe işletenler ve meyhaneler

K

Kasket yapan ve satanlar (nüfusu 100 binden fazla yerlerde çalışanlar)
Kuyumcular (nüfusu 10 binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Kürk ticareti yapanlar
Korsa yapanlar
Kabzımallar (nüfusu 100 binden fazla yerlerde çalışanlar)
Komüsyoncular (esas iş olarak)
Kredi ile mal alınmasına tavassut edenler
Kuruyemişçiler (esas iş olarak)
Kontrplâk ve kaplama tacirleri
Koltukçular (50 binden yukarı nüfus)
Kunduracılar, kavaflar ve çizmeciler (ticarethanelerinin gayrisafi iradı 100 binden fazla olanlar)
Kırtasiye ve yazıhane levazımı satanlar (esas iş olarak)
Karyola ticareti yapanlar
Kösele ticareti yapanlar
Kazmir, çuha, her nevi kumaş ve dokuma, yazma ticareti yapanlar
Kereste ve tomruk yapanlar

İştilgal nev'i

Kömürcüler ve oduncular (perakende) nüfusu 100 binden fazla olan şehirlerde ve gayrisafi iradı 100 liradan fazla olan yerlerde çalışanlar
Kundura imal levazımı satanlar (esas iş olarak)
Kasaplar (ticarethanelerinin gayrisafi iradı 100 lirayı geçenler)

L

Lâstik ayakkabı ve emsali ticareti yapanlar (esas iş olarak)

M

Manifaturacılar (ticarethanelerinin gayrisafi iradı 100 lirayı geçenler)
Mobilya, muşamba ve benzeri eşya satanlar
Müteahhitler (sekizinci madde dışında kalanlar)

N

Nikelâj iş yapanlar
Nalburlar (esas iş olarak)

O

Oyuncakçılar (esas iş olarak)
Odun, kömür deposu işletenler
(Otomobil, kamyon, bisiklet ve emsali eşya ile bunların yedek teedit parçalarını satanlar)

P

Plâj işletenler
Paçavracılar
Pastırma ticareti yapanlar (esas iş olarak)
Peynir yapan ve satanlar (esas iş olarak)
Porslen ve emaye eşya satanlar (ticarethanelerinin gayrisafi iradı 100 liradan fazla olanlar)
Pastahane işletenler

R

Radyo ve buz dolabı satanlar

S

Sinema makinesi satanlar
Sarraciye eşyası satanlar (nüfusu 50 binden yukarı) esas iş olarak
Saat ticareti yapanlar (esas iş olarak)

İstigal nev'i

Sarraflar
Silâh, seyahat ve spor levazımı satanlar
Soğuk hava deposu işletenler
Sabun ticareti yapanlar (esas iş olarak ve süs sa-
buru hariç)

Ş

Şekerciler (esas iş olarak, nüfusu 10 binden faz-
la olan yerlerde çalışanlar)
Şapka yapan ve satanlar (nüfusu 100 binden faz-
la olan yerlerde)
Şemsiye satanlar (esas iş olarak)

T

Tıbbî ve ispençiyarı müstahzarât yapanlar
Tüccar tarziler (ticarethanesinin gayrisâfi iradı
100 liradan yukarı olanlar)

İstigal nev'i

Toptancılar
Tütün tacirleri
Trikotaj eşyası satanlar
Tuhafiyeciler (ticarethanesinin gayrisâfi iradı
100 liradan fazla olanlar)
Tabakhane işletenler (işçi sayısı beşten fazla
olanlar)
Tamirhane işletenler (işçi sayısı üçten fazla olan-
lar)
Terlik yapanlar (ticarethanelerinin gayrisâfi
iradı 100 lira dan fazla olan yerlerde çalışanlar)

Z

Ziraat aletleri alıp satanlar (esas iş olarak)
Zücaiyeciler (esas iş olarak)
Zahireciler (ticarethanelerinin gayrisâfi iradı
150 liradan yukarı yerlerde esas iş olarak).

Bütçe Encümeninin değiştirilmesine bağlı

CETVEL

*Kanunun birinci maddesi mucibince fevkalâde
zanına tabi tutulacak mükelleflerin iş nevilerine
ait cetvel*

A

Antikacılar
Av derisi alıp satanlar
Araba yapan ve satanlar
Altın ve zikıymet eşya satanlar
Ardıye işletenler
Ambalâj kâğıdı satanlar

B

Bahçe işletenler (içkili)
Banyo ve mütemminatını satanlar
Bahriye levazımı satanlar
Bar işletenler
Birahane işletenler
Bağırsak ticareti yapanlar (nüfusu yüz binden
fazla yerlerde çalışanlar)
Bakkallar (dükkânlarının sehelik gayrisâfi iradı
yüz liradan yukarı olanlar)

Bakırcılar
Bakır mamulâtı satanlar
Boya satanlar

C

Cerrahlık âletleri satanlar
Cam ve ayna tacirleri
Celepler

Ç

Çorapçılar
Çantaclar
Çiçek, çelenk, buket yapanlar ve satanlar (nüfu-
su yüz binden yukarı yerlerde iş yapanlar)
Çuval ticareti yapanlar, çulcular

D

Depo işletenler

İştilgal nevi

Debağat levazımı satanlar
Dökmeciler (nüfusu yüz binden fazla olan yerlerde iş yapanlar)
Dişçi levazımı satanlar
Demir ve demirden mamul eşya satanlar
Düğmeciler
Dokumacılar

E

Elektrik levazımı satanlar
Eski elbise alıp satanlar (seyyar hariç), (nüfusu elli binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Eski mobilya satanlar (seyyar hariç), (nüfusu elli binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Emlâk simsarları (nüfusu elli binden fazla yerlerde iş yapanlar)

F

Fotoğraf levazımı satanlar

G

Gazino işletenler (içkili)
Gemi bozanlar
Gömlekçiler
Gözlük, dürbün ve emsali eşya satanlar (nüfusu yüz binden fazla olan yerlerde iş yapanlar)
Garajlar

H

Halı ticareti yapanlar
Hazır elbiseciler
Hurdacılar (nüfusu elli binden fazla yerlerde çalışanlar)
Hayvan tacirleri (cembazlar)
Hırdavatçılar
Ham deri tacirleri

I

İthalât ve ihracat ticaretiyle iştilgal edenler
İtriyatçılar ve tuvalet levazımı satanlar
İplik satanlar
İmalâthaneler
İnşaat levazımı satanlar (Nüfusu elli binden yukarı yerlerde iş yapanlar)

İştilgal nevi

İçkili lokanta, büfe işletenler ve meyhaneler

K

Kasket yapan ve satanlar (Nüfusu yüz binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Kuyumcular (Nüfusu on binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Kürk ticareti yapanlar
Korsa yapanlar ve satanlar
Kabzımallar (Nüfusu yüz binden fazla yerlerde iş yapanlar)
Komisyoncular
Kredi ile mal alınmasına tavassut edenler
Kuru yemişçiler
Kontrplâk ve kaplama tacirleri
Koltukcular (Elli binden yukarı nüfuslu yerlerde iş yapanlar)
Kunduracılar, kavaflar ve çizmeçiler (Dükkanlarının senelik gayrisâfi iradı yüz liradan fazla olanlar)
Kırtasiye ve yazıhane levazımı satanlar
Karyola ticareti yapanlar
Kösele ticareti yapanlar
Kazmir, çuha, her nevi kumaş ve dokuma, yazma ticareti yapanlar
Kereste ve tomruk satanlar
Kömüröüler ve oduncular (Perakende) (Nüfusu elli binden fazla olan şehirlerde senelik gayrisâfi iradı yüz liradan fazla olan yerlerde iş yapanlar)
Kundura imal levazımı satanlar
Kasaplar (Dükkanlarının senelik gayrisâfi iradı yüz liradan yukarı olanlar)

L

Lâstik ayakkabı, lâstik çizme veya lâstik ökçe ticareti yapanlar

M

Manifaturacılar (nüfusu yüz binden yukarı yerlerde dükkanlarının senelik gayrisâfi iradı yüz liradan az olanlar hariç)
Mobilye, muşamba ve benzeri eşya satanlar
Müteahhitler (2395 sayılı kazanç vergisi kanununun sekizinci maddesinin şumulüne girmeyenler)

İştilgal nev'i

N

Nikelâj ve diğcr kaplama iş'leri yapanlar
Nalburlar

O

Oyuncakcılar
Odun kömür deposu işletenler
Otomobil, kamyon, bisiklet ve emsali eşya ile
bunların yedek teedit parçalarını satanlar

P

Plâj işletenler
Paçavraçılar
Pastırma ve sucuk ticareti yapanlar
Peynir yapan ve satanlar
Porselen ve emaye eşya satanlar (dükkânları-
nın senelik gayrisâfi iradı yüz liradan fazla
olanlar)
Pastahane işletenler

R

Radyo ve buz dolabı satanlar

S

Sinema makinesi satanlar
Saraçıye eşyası satanlar (nüfusu 25 binden
yukarı yerlerde iş yapanlar)
Saat ticareti yapanlar
Sarraflar
Silâh, seyahat ve spor levazımı satanlar
Soğuk hava deposu işletenler
Sabun ticareti yapanlar (esas iş olarak)

İştilgal nev'i

Ş

Şekerciler (nüfusu on binden fazla yerlerde iş
yapanlar)
Şapka yapan ve satanlar (nüfusu yüz binden
fazla olan yerlerde iş yapanlar)
Şemsiye satanlar

T

Tıbbî ve ispençiyari müstahzarat yapanlar
Tüccar terziler (dükkânlarının gayrisâfi iradı
yüz liradan yukarı olanlar)
Toptancılar
Tütün tacirleri
Trikotaj eşyası satanlar
Tuhafiyeciler (nüfusu yüz binden fazla olan
yerlerde dükkânlarının senelik gayrisâfi iradı
yüz liradan az olanlar hariç)
Tamirhane işletenler
Terlik yapanlar (ticarethanelerinin gayrisâfi
iradı yüz liradan yukarı olan yerlerde iş ya-
panlar)

Z

Ziraat âletleri alıp satanlar
Züccaiyeler
Zahireciler

1 — Bu cetvelde nüfus kaydıyle takyit
edilmiş olan yerlerin tayininde, Hükümetçe ne-
ticeleri ilân edilmiş olan en son nüfus sayımı
esastır.

2 — Cetveldeki nüfus kaydı belediye hudu-
du içindeki nüfusu ifade eder.